

universitātes avīze

OTRDIENA,
2. DECEMBRIS
2003. GADS

Latvijas Universitātes izdevums (iznāk kopš 25.09.1922.)

aktualitāte

redaktors sleja

Būt vai nebūt trīs gadu augstākajai izglītībai?

Novembra pēdējās nedēļās Latvijas Universitātes (LU) vadība, pasniedzēji un studenti aktīvi pārsprieda akadēmisko studiju reorganizēšanu par trīs gadu bakalaura un divu gadu maģistra izglītību. Uz jautājumu "Vai AUGSTĀKO IZGLĪTĪBU VAR IEGŪT TRĪS GADOS?" mēģināja atbildēt LU Teoloģijas fakultātes (LU TF) dekāns asoc. prof. Juris Čāliņis, LU TF bakalaura studiju programmas direktors Ralfs Kokins un LU ekonomikas, filozofijas, jurisprudences un teoloģijas studenti.

Ralfs Kokins,
LU TF Bakalaura
studiju programmas
direktors

"Latvija šobrīd tuvojas Vācijas izglītības modelim, kurā bakalaura grāds ir kā starpsākums starp specializēto koledžu

un maģistrantūras programmu. Sazinoties ar vāciski runājošo zemju pasniedzējiem, esmu uzziņājis, ka viņi ir pret jauno trīs gadu izglītības modeli, aizbildinoties, ka tas sašaurinās mācīšanās dziļumu un kvalitāti. Lat-

redzesloks, ir jānāca viss kas. Es domāju, ka tāds nav augstskolas uzdevums. Tas, vai, cik un kādas grāmatas tiek lasītas, ir katra cilvēka inteliģences jautājums."

"Šajos trīs gados vismaz varēs nopietni pamācīties, nevis "stiept" četrus gadus, kuros vienā dienā ir divas lekcijas, otrā - viena, bet trešā vispār ir brīva diena."

vijas Universitāte skaidro, ka, mācot studentam kaut ko šauru, mēs gatavojam "stadiona rīkšotāju zirgus ar klapēm uz acīm". Es tā nedomāju, jo, manuprāt, vērtība ir tieši speciālistiem savā specialitātē, tiem, kuri savu lietu zina visos dziļumos no A līdz Z. Jaunais trīs gadu izglītības modelis tiek pamatots ar to, ka, lai studentam būtu maksimāli plašs

**Māris Kalniņš, LU EVF
Ekonomikas bakalaura
programmas
3. kursa students**

"Man pirmajā un otrajā kursā bija viena līdz divas brīvdienas nedēļā, tādēļ esmu ieinteresēts trīs gadu bakalaura programmā, kurā mācības, manuprāt, būtu daudz koncentrētākas."
6. lpp. ▶

Kursa darbs... Internets... Noziegums?

Atkal tuvojas sesijas laiks, kas ikvienam studentam liek kārtējo reizi uzdot sev tik zināmos jautājumus: kā un kur meklēt kursa darbam nepieciešamo informāciju; kā izmantot to pareizi - tā, lai pasniedzējam nerastos šaubas vai iebildumi attiecībā uz lietotajiem palīgmateriāliem?

**Mācību palīgmateriālu
iegūšana globālajā tīmeklī**

Pēdējos gados Latvijā aizvien populārāka kļuvusi mācību palīgmateriālu ielādēšana no interneta. Par līderi studentu apmeklējuma ziņā nu jau labu laiku ir kļuvis portāls www.atlants.lv, kura datu bāzē apkopoti vairāk nekā 6000 mācību palīgmateriāli par visdažādākajām tēmām.

SIA "CDI", portāla www.atlants.lv veidotāji, stāsta, ka ideja par vienota mācību palīgmateriālu portāla radīšanu dzimusi ne vien tādēļ, lai atvieglotu dzīvi studentiem, bet arī tādēļ, lai radītu zināmu sistēmu un

kārtību internetā iegūtās informācijas lietošanā.

Elektronisko dokumentu ielāde no interneta ir kļuvusi par problēmu, ar kuru nu jau dažus gadus desmitus cinās akadēmiskā pasaule. Runa ir par neatļautu līdzekļu izmantošanu studentu darbos - akadēmiskajā valodā to dēvē par plāgiātismu (vai plāgiātu).

**Gatis Sprūds, SIA "CDI"
direktors:** "Kā mācību palīgmateriālu datu bāzes veidotāji mēs, protams, neesam ieinteresēti graut akadēmisko vidi

un izraisīt pasniedzēju sašutumu. Vēlamies, lai ikviens mūsu datu bāzes darbu lietotājs spētu akadēmiski pareizi izmantot iegūto informāciju un norādīt tās izcelsmi."

Kas ir plāgiātisms, un kā ar to cīnīties?

Atbildi uz šī jautājuma pirmo daļu sniedz internetā (www.autornet.lv) atrodamā autortiesību vārdnīca:

4. lpp. ▶

"Augstskolas pietiekoši nerūpējas par to, lai visiem studentiem būtu pilnībā skaidrs, kas ir plāgiāts un kā pareizi izmantot dažādus materiālus kursa darbu un referātu rakstīšanā. Arī studiju apraksti un atsevišķo augstskolu īsie ievadkursi studijās un specialitātē nesniedz pilnīgu priekšstatu par to, kāpēc cita autora darba uzdošana par savējo nav pieļaujama."

Atvadoties no šī gada

jošie žurnālisti godprātīgi pildīja savu misiju. Tagad ir citi laiki, bet ir lietas, kur godaprāts joprojām spēlē lielu lomu.

Šis gads dzīvots Ojāra Vācieša zīmē. Laiks ir labs skološanās un palīdz saprast, kurš cilvēks ar savu darbu un pasaules uzveri to pārdzīvojis vai pat apsteidzis. Man ir bijuši ļoti skolotāji, no kuriem esmu mācījusies - gan mācībspēki, gan studenti, gan citi Universitātes cilvēki. Žēl, ka rakstūtas zīmes nepaliek par visiem...

**Gada nogalē parasti re-
zumējam, kas paveikts, kā-
das ieceres piepildījušās,
kādas pārmaiņas gaidām.
Šoreiz vēlos atcerēties ilgā-
ku laika posmu, jo šis man ir
noslēdzošais gads galve-
nās redaktors amatā.**

Saistībā ar Latvijas Universitātes presi pavadīts nozīmīgs dzīves periods. Ceru, ka daudziem maniem laikabiedriem atslēgas vārdi "Daugavpils HES", "Rīgas metro", "Tautas fronte", "barikādes" saistās arī ar LU laikrakstu, jo šeit strādā-

Gan jau domās un darbos satiksīsim atkal citā izpausmē. Paldies kolēģiem, ar kuriem kopā apēsts puds sāls, jo avīzes veidošanas tradīciju pērn aizvadījām līdz 80 gadu jubilejai.

Mūsu senči savos izteicienos ir bijuši lakoniski, bet dzīvesgudri. Piemēram, dots devējam atdodas. Vēlu, lai turpmāk ieceres istenojas visiem Latvijas un Universitātes gaišajiem prātiem, kam netrūkst arī sirdsgudrības!

Galvenā redaktore
ILZE BRINKMANE

Šajā numurā:

Un astotajā dienā students vortālu
radīja ...

- 4. lpp.

Kā arheologi iepazīna ne vien
Padures pilskalnu, bet arī vietējos
spokus

- 7. lpp.

Filozofijas diena: vārdi, kas kaut ko nozīmē

Filozofijas dienai veltīto pasākumu ietvaros tika pieņemta diskusija par filozofiju vispār un tās raksturojumu mūsdienu kopskatā, kā arī vienlaikus uzjundīti vairāki citi jautājumi, piemēram, par to, vai un kā šodien būt oriģinālam, būt māksliniekam vai dzejniekam un vispār - būt cilvēkam.

Svētkus atklāja LU rektors prof. I. Lācis, ar lielu prieku atzīmēdams, ka filozofijas svētkus svinēt sapulcējušies galvenokārt jaunieši, turklāt ne tikai Filozofijas nodaļā studējošie.

Filozofijas svētku norišu gaitā vairākkārt izskanēja doma

par mūsdienu studentu plašajām iespējām un pieejamo literatūras klāstu salīdzinājumā ar to, kas izglītībā šajā jomā bija istenojams pirms dažiem gadu desmitiem.

Uz pasākumu Rīgas Latviešu biedrības namā bija ieradusies pārsteidzoši daudz interresentu, zālē visiem nepietika vietas, un arī gaiteni notika drūzmēšanās. Bija ielūgti dažādu zinātņu pārstāvji, kas pārsnieda daudzus ar laiku un telpu saistītus jautājumus, piemēram, vai pastāv absolūtais laiks, un vai var būt tā, ka laika nemaz nav. Vakara noslēgums klavier spēles pavadījumā noritēja ne-

formālā gaisotnē.

21. novembrī VFF bija sarīkota tikšanās ar Filozofijas nodaļas absolventiem, kas klātesošajiem pastāstīja, uz ko filozofs var cerēt mūsdienu situācijā un kādas ir filozofiskās izglītības priekšrocības. Par vienu no tām tika atzīta spēja kritiski izvērtēt notikumus un nelietot vārdus, kas neko nenozīmē.

No visa Filozofijas dienā notikušā atvedināma doma, ka šādi svētki filozofiem ir nozīmīgi un vajadzīgi, tāpat - nākamgad svinami atkal.

JANA KUKAINE, LU studente

Klausītāji Lielajā aulā

konferences

Debates par terminoloģiju un klasiskajām valodām

20. un 21. novembrī Liepājas Pedagoģijas akadēmijā (LPA) notika starptautiska zinātniskā konference "Vārds un tā pētīšanas aspekti". Līdzās Latvijas zinātniekiem tajā piedalījās arī vieslektori no Lietuvas, Igaunijas, Krievijas un Japānas. Konference bija veltīta izcilā latviešu valodnieka Kārļa Milēnbaha gadam. Saspringts darbs divu dienu garumā ritēja vairākās konkrētām valodniecības jomām pakārtotās sekcijās: "Tulkošanas un terminoloģijas problēmas", "Vārds, komunikācija, vide", "Vārda diahroniskais un areālais aspekts", "Vārds fonētikas un gramatikas sistēmā".

"Svaigi" pētījumi par klasiskajām valodām

Šķiet, nav jāpārlecina, ka viena no plašākajām zinātnēm

ir valodniecība ar visām tās apakšnozarēm. Vārds, termins un jēdziens ir ikvienas zinātnes pamats - kā gan citādi noformulēt visu atklāto, ja ne ar vārda palīdzību. Protams, var iebilst, ka eksaktajās zinātnēs prioritāte ir formulas, taču burti atrodami pat tajās. Līdzās tradicionālajiem speciālajiem pētījumiem par dažādiem baltu filoloģijas jautājumiem konferencē tika aplūkotas arī citas sfēras.

Interesanti pētījumi, kas vēlāk izraisīja auglīgas diskusijas konferences dalībnieku vidū, notika sekcijā "Tulkošanas un terminoloģijas problēmas". Tās darbu vadīja LU pasniedzēji Sarma Kļaviņa un Māris Baltiņš, kā arī pasniedzējs no Ventpils Augstskolas Jānis Silis. Sēde tika atklāta ar LU Filoloģijas fakultātes Klasiskās filoloģijas katedras lektora, latīņu valodas docētāja Māra Strada pētījumu

"Leksiskie aizguvumi valodas attīstībai (latīņu valodas materiāls)". Tā kā šī klasiskā valoda ir romāņu valodu "māte", vairāku zinātņu nozaru - jurisprudences, loģikas, medicīnas - "oficiālais" saziņas līdzeklis terminoloģijas ziņā un viens no lielākajiem mūsdienu terminoloģijas avotiem. Referents pētījumā nedaudz pieskāries arī t. s. *sermo vulgaris* jeb vulgārajai latīņu valodai, no kuras izaugusi itāliešu valoda.

Jāpiebilst, ka no LU Filoloģijas fakultātes Klasiskās filoloģijas katedras konferencē piedalījās arī docētājas Vita Paporinska un Gita Bērziņa, kuras ar pētījumiem par sengrieķu prozu uzstājās sekcijā "Vārds, komunikācija, vide".

Terminoloģija - plašs darbalauks ar neizsmeļamām iespējām

Pēc M. Strada pētījuma noklausīšanās sēdes dalībniekus ne mazāk saistīja nākamais aplūkojamais jautājums - terminoloģija mūsdienu valodā. Par to, ka šajā nozarē darba vēl bezgala daudz, neviens, šķiet, nav jāpārlecina. Plašas diskusijas izraisīja referents Vitas Balamas (Ventpils Augstskola) pētījums "Dilemma starpkultūru saskarsmē: būt vai nebūt "galvene"?". Klātesošo uzmanība tika piesaistīta tik "sasāpējušai" problēmai kā latviešu terminoloģijas izveide informātikas nozarē, ļaujot datoru lietotājiem bez dažkārt pat smieklīgiem pārpratumiem veikt dažādas darbības. Vienotas un nepārprotamas terminoloģijas trūkums informātikā ne tikai apgrūtina darbu, bet to pat paralizē, ja latviskoti datorprogrammai nav angļu tulkojuma. Kas ir "galvene", "kājene", "riklo-

dziņš", "nolaižamlodziņš"? Izrādās, tie ir nesen ieviesti termini, ar kuriem kompetentam datora lietotājam jāsakaras ikdienas darbā, turklāt katrā mācību līdzeklī vienas un tās pašas reālijas apzīmēšanai lietots cits nosaukums.

Par terminoloģiju vēsturiskā aspektā referēja M. Baltiņš no LU Medicīnas fakultātes. Viņš pētījis Latvijas pirmās brīvvalsts LU profesora, izcilā ķirurga Jekaba Alksņa devumu medicīnas terminoloģijā.

Kā jau katrā starptautiskā konferencē, arī šoreiz zinātnieki runāja vairākās valodās. Par valodniecības jautājumiem tika diskutēts veselās četrās mēlēs - latviešu, lietuviešu, vācu un angļu.

LĀSMA ĢIBIETE

Patiesība dara mūs brīvus

Kas ir patiesība, un kā to meklēt? Kā atrast šo brīvību, skolotājam ejot kopā ar saviem audzēkņiem? Viena no atziņām - pedagogam no jūsmīga runātāja ir jāklūst par pētniecības partneri. Par šo un citiem jautājumiem saistībā ar kristīgo izglītību, tās vērtību mūsu dzīvē un ieviešanu izglītības sistēmā tika runāts Latvijas Kristīgo skolotāju 1. forumā, kas notika 22. novembrī LU Lielajā aulā. To rīkoja LU izglītības un zinātnes ministrijas Konsultatīvā padome Vērtīborientējoša izglītības satura jautājumos sadarbībā ar četrām tradicionālajām baznīcām (luterāņu, katoļu, baptistu, pareizticīgo) un LU Teoloģijas fakultāti.

Uz forumu bija ieradusies

vairāk nekā 800 pedagogi, kas atainoja Latvijas skolu pedagogu vēlmi nest kristīgo mācību un ētiku skolās. Pasākumam Dieva svētību vēlēja un tajā piedalījās Latvijas kristīgo baznīcu vadītāji - kardināls Jānis Pujats, arhibīskaps Jānis Vanags un bīskaps Jānis Smiķis. Klausītājus uzrunāja īpašo uzdevumu ministrs bērnu un ģimenes lietās Ainārs Bašņiks. Viņš uzsvēra, ka skolotāju misija ir bērnos veidot vērtību sistēmu, lai viņi savā dzīvē varētu izdarīt pareizo izvēli. Darbā ar bērniem visam pāri ir jābūt mīlestībai.

Apsveikumu Latvijas Kristīgo skolotāju 1. foruma dalībniekiem bija atsūtījis Kristīgi Demokrātiskā savienība, vēlot "panākumus svētigajā iecerē - sekmēt mūsu jaunās paaudzes prātu atvēršanu Dieva žēlastības

dāvanai - kristīgajai ticībai, jo tikai tā kā sabiedrības morālās organizācijas pamats un demokrātija kā dabisks šādas morāles atvasinājums var nodrošināt sabiedrības stabilitāti un tās progresīvu attīstību mūsdienu moderno tehnoloģiju un ar tām saistītās globalizācijas apstākļos". Par kristīgās izglītības vēsturi Eiropas kultūrvēstures kontekstā runāja izglītības un zinātnes ministrs Kārlis Šadurskis, uzsverot, ka izglītības sistēmā strādājošo cilvēku darbības mērķis ir garīgi un fiziski vesela cilvēka audzināšana. Tādēļ ir nepieciešams pievērst lielāku uzmanību skolēna garīgo vērtību izkopšanai. Ministrs sacīja: "Ministriņai šobrīd ļoti būtisks ir jūsu atbalsts. Mums jātiecas pēc jaunām zināšanām. Ja skolotājs neveidos garīgu un

emocijām bagātu cilvēku, zināšanām nebūs jēgas. Vēlu daudz jaunu iespaidu un drosmi visiem pedagogiem turpmākajā darbā. Cilvēks ir un būs galvenā izglītības sistēmas vērtība un rūpju objekts."

Forumā dalībnieki pieņēma paziņojumu Latvijas sabiedrībai par kristīgās mācības priekšmetu. (Tā ir mācība par tradicionālo kristīgo konfesiju kopējiem, Kristīgās ticības pamatiem bībele, vērtībām un izpausmēm pasaules kultūru attīstībā - iekļauta kā izvēles mācību priekšmets Pamatizglītības programmas satura īstenošanai (MK Noteikumi Nr. 570) no mācību priekšmetu pāra "ētika un/vai kristīgā mācība"). Paziņojumā teikts: "Mēs, Latvijas vispārīgizglītojošo skolu pedagogi, atbalstām Izglītības un zinātnes

ministrijas darbību kristīgās mācības ieviešanai skolās ar 2004. gada 1. septembri. Mēs apliecinām savu pārliecību, ka kristīgā mācība var būt tautu un valsti vienojošs ētisks pamats. Mēs ticam, ka, balstoties uz kristīgo pasaules uzskatu, iespējams likt stipru pamatu dzīvei.

Mēs aicinām Latvijas sabiedrību pārdomāt savu attieksmi pret kristīgās mācības priekšmetu, lai cilvēks un sabiedrība varētu iegūt to labāko, ko šāds mācību priekšmets var dot."

MĀRA SADOVSKA

Mūsu mājas lapā www.lu.lv/ua internetā lasiet V. Apinītes informāciju "Par teoloģiju un vēsturi"

Un astotajā dienā students vortālu radīja...

Latvijas Studentu vortālam "StudentNet" - viena gada jubileja. Uz sarunu aicināju tā redaktoru TĀLIVALDI KRONBERGU, kuram tas šobrīd ir sirds darbs un vaļasprieks.

- Latvijas Studentu vortāls "StudentNet" (www.studentnet.lv) - forma, kā uzrunāt lielu un ietekmīgu auditoriju. Kāds tam ir vadmotīvs?

- Vadmotīvs ir līdzīgs kā visiem, kuri strādā ar informāciju saistītās sfērās, proti, visiem ir tiesības zināt. Īpaši svarīgi ir, lai šīs tiesības varētu ērti izmantot arī studenti. Tā ir plašsaziņas līdzekļu misijas būtība - rūpēties par ziņas, jaunākās informācijas nokļūšanu līdz indivīdam, sabiedrībai. Nav svarīgi, vai notiekošais saista mani, būtiski, ka man jāturpējas par to, lai jaunumu uzzinātu citi. Motīvs, kā jau minēju, gauzām vienkāršs - tiesības zināt. Varam salīdzināt, cik daudz laikrakstos ir informācijas, piemēram, par "ierindas" un "lielo" sportu. Uzreiz pārliecināsimies, ka biežāk ir sponsorētā olimpiskā sporta atainojums, nevis "mazo ļaužu" informācija. Šāda ziņu pasniegšana, manuprāt, kropļo sabiedrību, jo nevienam nav tiesību lemt par kāda notikuma vērtēšanu ar mērauklu "kam tas interesē?" Tāpēc viens no Latvijas Studentu vortāla darbības motīviem ir sniegt iespēju par sevi informēt visiem, kuri paši to ir gatavi darīt.

- Kāda ir atsaucība un ie-

interesētība vortāla darbībā? Vai Latvijas Universitātes studenti ir aktīvāko vidū?

- Atsaucība, kā jau visos nekomerciālos pasākumos un projektos, ir viņveidīga. Dažbrīd daudz jaunumu un pasākumu, bet tad atkal pamatīgs atslābums. Katrs, kurš ir bijis saistīts ar mājas lapām internetā, zinās, ka to uzturēšana nozīmē ne vien regulāru jaunākās informācijas publicēšanu, bet arī ar iesūtīto ziņu rediģēšanu un atgriezeniskās saites

saikni ar studentiem un sabiedrību. Jā, Latvijas Universitātei ir laba mājas lapas interneta, kas laika gaitā varētu pretendēt pat uz portāla statusu, taču nevajadzētu sevi mānīt ar iedomu, ka visi to vien dara kā domā par Latvijas Universitāti un tās jaunumiem. Tāpēc būtiski būtu parīpēties par informācijas koleģiālu piesūtīšanu arī Latvijas Studentu vortālam. Ja jau Liepājas, Rēzeknes un Valmieras augstskolas to var, tad kāpēc savējie ne?

"Šāda ziņu pasniegšana, manuprāt, kropļo sabiedrību, jo nevienam nav tiesību lemt par kāda notikuma vērtēšanu ar mērauklu "kam tas interesē?" Tāpēc viens no Latvijas Studentu vortāla darbības motīviem ir sniegt iespēju par sevi informēt visiem, kuri paši to ir gatavi darīt."

uzturēšanu ar sadarbības partneriem. Tas prasa neiedomājami daudz laika. Labi, ka latviešu valodas speciālisti nelasa tos jaunumus, kas tiek iesūtīti - sirmi mati būtu garantēti. Taču tās augstskolas, kas ir novērtējušas to, ka nepieciešama viena vieta informācijai par studentu dzīvi, darbu un studijām, šo iespēju izmanto. Pats jocīgākais, kam nekādi nerodu izskaidrojumu, ir tas, ka Latvijas Universitātes informācija netiek iesūtīta, par Studentu padomi pat nerunājot. Latvijas Studentu apvienība vispār ir īpaša stāsta vērtā. Katra augstskola rūpējas par savu tēlu un

- Kas studentus interesē, par kādām tēmām izraisās diskusijas, ja vispār izraisās? Vai, atsaucoties uz kādu informāciju, lasītāji paliek anonīmi vai vēlas būt atklāti?

- Kā jau sabiedrība, arī studenti ir ar visdažādākajām interesēm, tāpēc cenšamies informēt par visām tēmām, kas skar vai tieši/netieši varētu skart viņu dzīvi. Latvijas Studentu vortāla anotācijā mēs rakstām, ka vortāla būtība ir "apkopot informāciju un viedokļus, kas aktuāli gan Latvijas studentiem, gan tiem, kas darbojas studentu labā". Tātad šī

nav mājas lapa tikai un vienīgi studentiem, bet arī pasniedzējiem.

Iespēju izteikties izmanto tikai atsevišķi "aktivisti". Es tajā nesaskatu neko labu vai sliktu. Izteikties jau ir jēga tikai tad, ja ir ko sacīt. Protams, dažiem varētu šķist, ka tas apliecina lasītāju aktivitāti, ieinteresētību un atbalstu. Taču, pavērojot Latvijas mājas lapās un portālos esošos komentārus, jāatzīst, ka vienīgā patiešām aktīvā komentāru mājas lapa ir "Delfi". Jābūt godīgam - nebūt nešķiet simpātiska tur vērojama "pūļa" un nereti mākslīgā vienu vai citu sabiedrisko attiecību kompāniju uzdarbošana.

- Kas, salīdzinot ar citiem interneta resursiem, jūsu vortālā studentam ir un būs neaizstājams?

- Neaizstājama ir un būs pati vieta internetā. Tieši tā ir būtiskākā katra vortāla atšķirības pazīme - īpašas rūpes par konkrētu auditoriju, tai svarīgām lietām un norisēm. Būtiska, neaizstājama un nākotnē arvien attīstāma un uzlabojama ir augstskolu pašpārvalžu iespēja nepastarpināti publicēt informāciju gan par augstskolas, gan pašas pašpārvaldes aktualitātēm. Kā jau minēju, šo ideju izmanto tikai dažas Latvijas augstskolas, bet "slinka" ir pat Latvijas Universitāte. Visbeidzot, pats būtiskākais un neaizstājamākais Latvijas Studentu vortālā man šķiet visus Latvijas studentus vienojošā devīze, ka savējie sapratis jeb

Tālvaldis Kronbergs

students studentam draugs.

- Kādi ir Latvijas Studentu vortāla nākotnes nodomi?

- Nodomi šobrīd vairāk vai mazāk ir saistīti ar praktiskām un tuvākajā nākotnē īstenojamām lietām. Viena no pirmajām ir jaunu sadaļu radīšana, jo informācijas apjoms arvien palielinās un lasītājiem ir jānodrošina ērta tās izmantošana. Līdzās šim uzdevumam jārisina ar vortāla vizuālo izskatu saistītie jautājumi, jāturpējas par atbalstītāju piesaisti un sadarbības partneriem, vortāla reklāmu utt. Domāju, ka saprātīgi, cik brīnumaini bezgalīgi ir ieceru saraksts. Darba pietiks vairākiem akadēmiskajiem gadiem.

ILZE BRINKMANE

Kursa darbs... Internets... Noziegums?

◀ 1. lpp.

Plagiāts (plagiarism; □□□□) ir cita autora oriģināldarba vai tā daļu uzdošana par savu. Plagiāts ir arī darbs, kurā veiktas nenozīmīgas satūra vai formas izmaiņas vai kurš ievietots citā kontekstā.

Kā izrādās, tad, ja ticis plagiāts aizsargāts darbs, var runāt par autortiesību pārkāpumu, kā rezultātā var iestāties pat kriminālā atbildība.

"Citu autoru darbu izmantošana, nenorādot to patieso izcelsmi, ir salīdzināma ar jebkura cita intelektuālā īpašuma zādzību," skaidro G. Sprūds, piebilstams, ka, lai arī tiesu prāvas pret plagiatoriem esot visai izplatītas, tomēr, cik dzirdēts, smagākais sods, ko par šādām rīcībām saņemusi studenti Latvijā, esot izslēgšana no augstskolas.

Mācību palīgmateriālu portāla www.atlants.lv administrācija cenšas rūpēties par to, lai datu bāzē iekļauto autoru dar-

bi netiktu izmantoti pretlikumīgi. "Ikvienam portāla apmeklētājam tiek norādīts, ka www.atlants.lv kolekcijā atrodamos materiālus ir paredzēts izmantot tikai izglītības nolūkā, to autortiesības ir aizsargātas saskaņā ar Latvijas Republikas Autortiesību likumu. Jebkura datu bāzē esoša mācību palīgmateriāla pilnīga vai daļēja pārpublicēšana elektroniskā vai drukātā formā, kā arī tālāka izplatīšana ir stingri aizliegta. Ja ir vēlēšanās citēt kādu no kolekcijā esošajiem darbiem, atsauce uz konkrēto materiālu un portālu www.atlants.lv ir obligāta," norāda G. Sprūds. Pēc viņa domām, arī Latvijas augstskolu vadībai vajadzētu daudz vairāk domāt par studentu informētību šajā jomā. "Augstskolas pietiekoši nerūpējas par to, lai visiem studentiem būtu pilnībā skaidrs, kas ir plagiāts un kā pareizi izmantot dažādus materiālus kursa darbu un referātu rakstīšanā. Arī studiju apraksti un atsevišķo augstskolu īsie ie-

vadkursi studijās un speciālistātē nesniedz pilnīgu priekšstatu par to, kāpēc cita autora darba uzdošana par savējo nav pieļaujama," stāsta G. Sprūds.

Vai vispār cinielies?

Ne pats plagiāts, ne cīņa ar to nebūt nav jauna parādība, tomēr pēc interneta pieejamības palielināšanās ir sākusies plagiātsiera ēras atdzimšana. Ne vien Latvijā, bet arī visā pasaulē aizvien biežāk gadās dzirdēt par jauniem, arvien skaļākiem informācijas zagšanas skandāliem (ja atceramies vasarā tik populāro "The New York Times" skandālu). Plašā informācijas pieejamība iet soli pa priekšu cilvēka apjausmai, ka reizē ar iespēju netraucēti iegūt un pārpublicēt cita autora darbu pieaug arī varbūtība tikt pieķertam un atpazītam.

Šajā gadījumā ir gandrīz neiespējami runāt par jebkāda veida zālēm - šķiet, vēl joprojām nav izgudrots nekā labāks par ikviena cilvēka godprātību un ētiku, tomēr arī šīs

vērtības vairs nepasargā ne pašu zagli, ne arī apzagto.

"Liekas, ka šobrīd vispareizākais risinājums būtu nemēģināt aizliegt vai ierobežot dažādu internetā atrodamu materiālu un publikāciju izmantošanu studiju darbu rakstīšanā. Daudz svarīgāk ir skaidrot veidus un iespējas, kā izvairīties no varbūtējiem autortiesību pārkāpumiem, un rūpēties, lai par likuma pārkāpumu saņemtais sods būtu adekvāts nodarījuma apjomam," uzsver G. Sprūds.

SIA "CDI" - portāla atlants.lv uzturētājs

Gatis Sprūds

Informācijai

- www.atlants.lv mācību palīgmateriālu datu bāzes jēga un loma - elektroniska bibliotēka/informācijas avots.
- datubāze izveidotsies 2002. gada decembrī apvienojoties divām vadošajām Latvijas referātu kolekcijām - referati.lv (darbojās no 1998.gada) un referati.venta.lv (darbojās no 2001. gada).
- datubāzes mācību palīgmateriālu skaits virs 6000 - pārliecinoši vadošā mācību palīgmateriālu kolekcija Baltijā. Pieaugums - vidēji 20 jauni darbi dienā.

Ar datoru esmu uz "tu"

Kristapa Morberga šīgada stipendiātu vidū ir DMITRIJS RUTKO - Fizikas un matemātikas fakultātes datorzinātņu studiju programmas maģistrants. Dmitrijs stāsta, ka jau skolas laikā viņu ļoti interesējušas datorlietas un viņš nodarbojies ar programmēšanu. Bijusi arī stingra pārlicība, ka studēs Latvijas Universitātē - kā augstvērtīgā mācību iespādē.

- Kā vērtējat bakalaura studijas?

- Man ļoti patika tas, ka bija daudz matemātisko priekšmetu - matemātikas analīzes meto-

des, sarežģīti algoritmi un citi. Tas bija vajadzīgi un interesanti. Ļoti daudz deva asociētais profesors Vilnis Deļavs, kura lekcijās uzzinājām par dažādām algebras likumbām, kas bija pamats mūsu turpmāk apgūstamajām zināšanām un varēja tikt izmantotas praktiski. Šīs zināšanas palīdz labāk saprast arī citus mācību priekšmetus. Saistošas bija arī profesora Rūsiņa Freivalda un citu mācītāju lekcijas. Ar pasniedzējiem mums, studentiem, veidojās dialogs, un studijas bija ļoti sekmīgas.

- Vai studējot esat arī strādājis un ko domājat par šo iespēju?

- Sāku strādāt pēc otrā kursa. Manuprāt, paralēli mācīties un strādāt ir ļoti labi. Universitātē es apgūstu teorētiskos pamatus, bet darbā ir iespēja tos lietot praksē. Strādājot veiksmīgi izdodas arī risināt problēmas uz to zināšanu pamata, kuras dod augstskola. Ir tā, ka, projektējot nopietnas, sarežģītas sistēmas, vairs nepietiek ar bakalaura izglītību, bet ir nepieciešams vairāk un vairāk zināšanu. Jāzina visi iespējamie varianti un jāatrod optimālais. To mēs mācāmies

Universitātē.

Es strādāju firmā "CHD", kas nodrošina programmas kasēm, kartēm utt. Darbojos programmas daļā, kas strādā pie tā, lai klients varētu norēķināties ar magnētisko karti - lai informācija tiktu nodota uz bankservisu, banku un tiktu saņemta atbilde.

- Jūsu studiju ceļš turpinās maģistrantūras pirmajā kursā...

"Morberga stipendija mani motivē tālākai izpētei. Piemēram, pētīt tādu aspektu kā neironu tīklu izmantošana - to īpašības, jaunos tipus. Neironu tīkls ir smadzeņu darbībai ļoti līdzīgs, vienkāršots modelis, kas domāts realizācijai datorā."

- Šogad ir mazliet grūtāk, jo lekciju slodze ir ļoti liela, taču galā tieku. Uzskatu, ka cilvēkam ir jāamcās pašam. Pasniedzējs stāsta kādu jaunu tēmu un dod "grūdienu". Viņš ieinteresē, bet pēc tam es pats varu kaut ko palasīt - iepazīties ar šo jautājumu un padziļināt savas zināšanas. Pasniedzēja uzdevums ir ieteikt dažādas rī-

sinājuma metodes, kas jau ir gatavas un eksistē, bet mana tālākā attīstība lielā mērā jau ir pašā rokās. Studentam ir jāinteresējas par daudzām lietām. Ja lekcijā kaut kas nav saprotams, jājautā pasniedzējam. Ir jādiskutē.

- Jūs esat K. Morberga stipendiāts. Kā par tādu kļūvat?

- Otrajā kursā rakstot kursa darbu, pats varēju izvēlēties

miem diviem spēlētājiem. Jāizvēlas optimāls gājiens, kurš dod labāku pozīciju vai ved pie uzvaras. Ar šādām spēlēm nodarbojos mākslīgā intelekta jomā. Nepieciešams uzrakstīt programmu, ieprogrāmēt, lai dators šo spēli spēlētu un domātu cilvēka vietā. Piemēram, lai cilvēks varētu ar datoru spēlēt šahu, dambreti.

Mākslīgais intelekts ir ļoti aktuāla tēma, kas nepārtraukti tiek pētīta, un tajā ir daudz dažādu virzienu. Tas aizvien vairāk atvieglo cilvēka darbu un ir perspektīvi.

Morberga stipendija mani motivē tālākai izpētei. Piemēram, pētīt tādu aspektu kā neironu tīklu izmantošana - to īpašības, jaunos tipus. Neironu tīkls ir smadzeņu darbībai ļoti līdzīgs, vienkāršots modelis, kas domāts realizācijai datorā. Mani interesē pētīt šo jomu. Datorlietas - tā ir neatņemama manas būtības sastāvdaļa. Nevaru iedomāties savu dzīvi bez datora. Vēlu arī citiem studentiem būt iniciatīvas bagātiem, skaidri redzēt savu mērķi un tiekties uz to.

MĀRA SADOVSKA

Jaunās tehnoloģijas: iespējas ir!

11. novembrī Rīgas Ekonomikas augstskolā (REA) "CONNECT Latvija" organizēja semināru "Kā veicināt augsto tehnoloģiju uzņēmumu attīstību Latvijā?". Tajā uzstājās Kalifornijas universitātes Sandjēgo profesore Mērija Valšoka, Latvijas Tehnoloģiskā centra (LTC) direktors Jānis Stabulnieks, Andris Liepiņš no Ekonomikas ministrijas, "Connect Zviedrija" direktors Orjan Isacson un RTU zinātņu prorektors Leonids Ribickis.

Seminārs bija aktīvi apmeklēts un izraisīja interesi plaša spektra speciālistu - uzņēmēju, valsts iestāžu, biznesa pārstāvju, profesoru, pasniedzēju un studentu - vidū. Tajā tika runāts par iespējām attīstīt jaunus, kā arī esošos augsto tehnoloģiju uzņēmumus Latvijā, tajos realizējot jaunās tehnoloģiskās izstrādes, kas veiktas universitāšu laboratorijās. Piedzē un padomos dalījās viesi no ASV un Zviedrijas. Ņemot vērā Latvijas drīzo pievienošanos ES, ir būtiski iepazīt šo veiksmīgo valstu pieredzi zinātnes, pētniecības un biznesa

sadarbības jomā.

Semināru vadīja REA rektors Anders Paalzow, kurš no nākamā gada būs "CONNECT Latvija" valdes priekšsēdētājs. Kā pirmā referente uzstājās profesore M. Valšoka, kura dalījās savā pieredzē Sandjēgo reģiona pārveidošanā no krasi dominējošās militārās aizsardzības rūpniecības, tūrisma un nekustamo īpašumu biznesa reģiona par vienu no ASV centriem augsto tehnoloģiju pētniecībā un ražošanā. Sandjēgo šobrīd ir viens no attīstītākajiem ASV reģioniem augsto tehnoloģiju un inovatīvās uzņēmējdarbības jomā. Intelektuālā kapitāla veiksmīga saglabāšana un palielināšana ar universitāšu palīdzību, biznesa un finansiālo instrumentu tīklu izveide un attīstīšana, kā galveno uzsvērot "CONNECT", padziļināti attīstot cilvēku potenciālu un iespējas zināšanu ietilpīgajā pētniecībā specializētos pētniecības institūtos un klāsteros - tie ir faktori, kuri sekmējuši reģiona attīstību. M. Valšoka minēja interesantus faktus, kas liecina par Sandjēgo pārstrukturizāciju: 20 gadu laikā 100 000 darba vietas

militārās aizsardzības jomā ir aizstātas ar 120 000 jaunos uzņēmumos, no kurām 2/3 ir augsti apmaksātas. Ap 30 000 cilvēku nodarbināti biotech, 25 000 - informācijas tehnoloģiju jomā. Reģionā strādā apmēram 12 000 juristu un advokātu, kā arī 2 000 intelektuālā īpašuma aizsardzības speciālistu.

J. Stabulnieks referēja par nacionālo inovāciju programmu Latvijā, kā arī par LTC kā veiksmīgu piemēru jaunu, zinātnietilpīgu uzņēmumu izaugsmei.

A. Liepiņš savā prezentācijā uzsvēra valdības lomu un atbalstu augsto tehnoloģiju uzņēmējdarbībai gan Eiropas Savienības strukturālo fondu finansējuma piesaistē, gan attīstības plāna prioritāšu sarakstā.

Savukārt L. Ribickis pastāstīja par "CONNECT Latvija" darbību mūsu valstī, aicinot arī klātesošos izmantot šīs jaunās organizācijas piedāvātās iespējas. Jāuzsver, ka arī Latvijas Universitātē (arī RTU un REA) ir viena no "CONNECT Latvija" dibinātājiem un tādejās profesori, jaunu, zinātnietilpīgu produktu izstrādātāji, kā

arī studenti ir aicināti piedalīties "CONNECT" aktivitātēs (plašāku informāciju skatīt www.connectlatvia.lv). LU "CONNECT Latvija" pārstāv zinātņu prorektors Indriķis Muiznieks, kurš gan semināra laikā bija devies vizītē uz Norvēģiju.

Zviedrijas "CONNECT" tīkla direktors O. Isacson dalījās pieredzē par "CONNECT" veiksmīgo ieviešanu Zviedrijā, kā arī rosināja uz diskusiju par cilvēku savstarpējo attiecību nozīmīgu perspektīvu projektu realizāciju. Tā, piemēram, ārvalstīs uzticība starp uzņēmēju un investoru, zinātnieku un menedžeri utt. ieņem būtisku lomu projekta īstenošanas gaitā.

Nobeigumā, atbildot uz jautājumiem, profesors L. Ribickis uzsvēra, ka "CONNECT" tīkls Latvijā ir izveidots, lai dotu jaunas iespējas zināšanu ietilpīgiem uzņēmumiem piesaistīt sev nepieciešamos resursus, kas būs ārkārtīgi svarīgi, iekļaujoties vienotajā Eiropas Savienības (ES) ekonomiskajā telpā, kur Latvijas uzņēmumiem būs "jāspēlē" jau pēc ES noteikumiem. "CON-

Kalifornijas universitātes Sandjēgo profesore Mērija Valšoka

NECT" ir jauna un perspektīva iespēja atjaunot zinātnisko pētījumu izmantošanu, kā arī to komercializāciju.

Semināra noslēgumā dalībnieki varēja tikties un pārrunāt interesējošos jautājumus gan savā starpā, gan arī ar referentiem.

ELMĀRS BALTIŅŠ,

"CONNECT Latvija" menedžeris

Būt vai nebūt trīs gadu augstākajai izglītībai?

◀ 1. lpp.

Ralfs Kokins

Māris Kalniņš

trētākas. Ja jaunās izglītības sistēmas studiju gada maksa paliek tāda pati kā līdz šim, man tas ir arguments, kāpēc izvēlos būt "par" trīs gadiem. Ja savācu kopā un "izmetu ārā" no studijām visas brīvās vai vienas lekcijas dienas, pēc maniem aprēķiniem arī sanāk šis trīs gadu augstākās izglītības modelis.

Argumenti par laika trūkumu, lai apdomātu mācību vielu, pēc manām domām, ir muļķīgi. Ir jādodomā radoši. Ar to arī Universitāte atšķiras no skolas, ka te ikviens var iemācīties domāt un darīt vairākas lietas ātri un paralēli. Viss ir atkarīgs no katra atsevišķa cilvēka. Būs studenti, kas virspusēji mācīsies vienmēr neatkarīgi no tā, vai bakalaura studijas ilgs četrus, trīs vai divus gadus.

Laika ekonomija jau sistēmas būtību nemaina. Vienkārši līdzšinējās vienas vai divu lekciju vietā tagad būs vairākas dienas. Normāli. Šajos trīs gados vismaz varēs nopietni pamācīties, nevis "stiept" četrus gadus, kuros vienā dienā ir divas lekcijas, otrā - viena, bet trešā vispār ir brīva diena. Tad es nevaru ne normāli strādāt, ne arī mācīties. Vienīgais arguments "pret" ir Universitātes nesakārtotā kreditēšanas sistēma. Ja precīzi ar septembri sākot, un bez galvotājiem varētu saņemt studiju un studējošo kredītu, es paralēli mācībām nestrādātu, kā to daru šobrīd, bet visu savu laiku, kas jaunā izglītības modeļa gadījumā būtu trīs gadi, veltītu tikai mācību procesam.

Ja cilvēks studē tikai "papi-

ra" dēļ, tad arī trīs gadi viņam nebūs stimuls, lai ietu uz maģistrantūru. Piemēram, es ietu uz maģistrantūru arī tad, ja bakalaura būtu pieci gadi. Mani interesē manis izvēlēta specialitāte, un šī interese arī ir stimuls mācīties. Augstskolai ir jāiemāca studentiem sistēma, pēc kuras viņi tālāk vieni paši var iegūt sev jaunas zināšanas. Mans brālēns mācās Oksfordā un saka, ka lekcijās pavada tikai trīs stundas dienā, visu pārējo laiku patstāvīgi strādājot bibliotēkās. Tās ir sociālisma paliekas, ka tev visu "ielej iekšā ar karoti". Šodien pašam ir jāgrib un pašam jāamācās."

Lorika Karabina, LU VFF Filozofijas bakalaura programmas 4. kursa studente

"Esmu pret šo jauno trīs gadu izglītības modeli. Filozofija, manuprāt, nav tā sfēra, kur varētu visu ļoti ātri "sabāzt iekšā". Arī pati biju t. s. "eksperimentālo studentu" skaitā, ku-

"Ja cilvēki studē filozofiju, tam ir jādod laiks. Šī zinātne prasa domāšanu, un tai ir nepieciešams daudz laika. Dažkārt šķiet, ka pat šie četri gadi ir mazliet par maz."

riem ļoti isā laikā vajadzēja apgūt milzīgus filozofijas vēstures kvantumus, lai pēc tam varētu specializēties kaut kādās citās lietās. Tā rezultātā filozofijas vēsture man kļuva par "konvoja" variantu - it kā tika mācīts pilnīgi viss, bet tajā pašā laikā daudzām tēmām neatlika laika, tādēļ arī beigās no tā nekas paliekošs "neizķērās".

Ja cilvēki studē filozofiju, tam ir jādod laiks. Šī zinātne prasa domāšanu, un tai ir nepieciešams daudz laika. Dažkārt šķiet, ka pat šie četri gadi ir mazliet par maz. Uz filozofiem ne vienmēr nāk cilvēki, kas jau pirms tam kaut kur ir studējuši. Daudziem filozofija ir absolūti jauna sfēra. Ja to visu "sagrūž" trijos gados, tad cilvēks "iziet ārā" no fakultātes ar "baigi" elitārām zināšanām, ar kurām pats isti nezina ko darīt. Filozofiem obligāti ir jādod laiks, lai viņi praktiski varētu izvērtēt savas teorētiskās zi-

nāšanas.

Personīgi es pirmajā un otrajā kursā jutos noslogota. Katru dienu bija trīs četras lekcijas. Ļoti ātri deva ļoti daudz informācijas. Tad bija milzīgs eksāmens, kurā man vajadzēja zināt visu. Šādā triecientempā "iegrūstais" pēc tam ātri aizmiršas.

Es uzskatu, ka, likvidējot ceturto gadu, netiek pienācīgi novērtēta bakalaura darba nopietnība un sarežģītība. Varbūt ekonomikā, kur visas teorēmas var iemācīties no galvas, pietiek ar trim gadiem. Filozofija ir jāamācās četrus gadus, un jau tad daudzi studenti ņem akadēmisko gadu, lai vēlreiz visu pārdomātu, saprastu, izanalizētu."

Nauris Grīnbergs, LU TF Teoloģijas bakalaura programmas 3. kursa students

"Vēlos uzsvērt, ka šis jaunais izglītības modelis tiek veidots saskaņā ar Lisabonas konvencijas un Boloņas deklarāci-

gados daudzi obligātie kursi tiks pasniegti ļoti vispārīgi. Laika trūkuma dēļ studenti sev saistošās tēmās vairs neizdīlināsies. Šobrīd to vēl var izdarīt, rakstot bakalaura darbu.

Manuprāt, trīs gadu sistēmu kā absolūtu likumu nevajadzētu pieņemt visai Universitātei. Ja ir kādas fakultātes, kas var to izdarīt - laipni lūgtas. Jaunā sistēma ir kā nūja ar diviem galiem. No vienas puses, tā ir orientēta uz pēc iespējas ātrāku augstākās izglītības iegūšanu un tūlītēju ieešanu darba tirgū. No otras puses, bakalaura vairs nebūs nekas vai būs līdzvērtīgs nepabeigta augstākajai izglītībai. Šobrīd tas vēl tiek uzskatīts par pabeigtu augstāko izglītību.

Ja pie manis kā darba devēja atnāktu divi studenti - viens, kurš, piemēram, jurisprudenci ir mācījis trīs gadus, bet otrs - četrus, es būtu ieinteresēts tajā, lai cilvēks pēc iespējas vairāk zina, un izvēlētos to, kurš būtu mācījis četru gadu sistēmā, apguvis vairāk priekšmetu un līdz ar to zinātu vairāk. Jautājums ir par to, vai uz laika ekonomēšanas rēķina varam atļauties zaudēt izglītības un līdz ar to arī darba kvalitāti."

Ance Bērziņa, LU JF Jurisprudences studiju programmas 2. kursa studente

"Es esmu par jauno trīs gadu bakalaura izglītības modeli, jo, pēc manām domām, tas stimulēs studentus mācīties maģistrantūrā. Vienkārši nebūs citas izvēles, jo jurists ar trīs gadu izglītību būs ieguvis tikai pamatzināšanas jurisprudencē, turklāt jaunā programma atbilst jaunajam jurista standartam. Daudzi mani kursa biedri uz to visu skatās "ar šķibu aci", jo mēs universitātē iestājamies vēl tajā laikā, kad bija jāamācās četrus gadus, tajā pašā laikā jaunais pirmais kurss to visu apguvs par veselu gadu ātrāk nekā mēs.

Šobrīd uz lekcijām eju četras dienas nedēļā, piedevām man vēl ir brīva arī katra otrā piektdiena. Jaunajā izglītības modeli mazāk dublēsies bakalaura mācību priekšmeti ar maģistrantūras mācību priekšmetiem.

Trīs gadu izglītības sistēmā prognozējama patstāvīgo darbu skaits bibliotēkās mums, gatavojoties semināriem, notiek jau šobrīd.

Domāju, ka aptuveni deviņdesmit procenti jurisprudences studentu trīs gadu bakalaura programmā pēc tam turpinās mācības maģistrantūrā."

Juris Cālītis, LU TF dekāns, asoc. prof.:

"Zināmā mērā tā ir mistērija. Šis pārmaiņas notiek tajās vietās, kur savu augstāko izglītību pārstrukturē padomju pedagogs. Tradicionālās Eiropas universitātes tas nenotiek tik aktīvi. Studiju ilguma samazināšanu paredz darba tirgus un ekonomikas spiediens. Īpaši aktuāli tas ir specialitātēm, ar kuru iemaņām tiek paredzēta ātra un "nesāpīga" darba uzsākšana.

Mans paredzējums šai sakarā ir tāds, ka cilvēks savā mūžā vairs neiemācīsies vienu profesiju, bet mainīs darbu neskaitāmas reizes. Universitātes uzdevums tādēļ ir sagatavot studentu tam, lai viņš varētu efektīvi pārorientēties no viena uzdevuma uz nākamo. Visiem tiem kopīgo iemaņu sniegšana turpmāk tad arī būs Universitātes uzdevums.

Uz Latvijas Universitāti attiecas viens īpašs aspekts - daudzu fakultāšu pārņemtojamību padomju laikiem ir ne visai veselīgs gan izglītības, gan finansējuma, gan arī korumpētības ziņā. Universitātes administrācija ar to visu gan ļoti cinās, diemžēl students šajos jautājumos faktiski ir "pašā apakšā". Protams, apsveicama ir LU administrācijas vēlēšanās vispār kaut ko darīt, diemžēl viņu līdzeklis kā vienmēr ir iegūt kontroli. Trīsgadīgu programmu ir vieglāk pārskatīt un zināmā mērā nosacīt no augšas nekā četrgadīgu. Tas ir mans minējums, ko neviens tā arī nesaka, bet es pieņemu, ka tieši tas arī aiz tā visa slēpjas."

Vai tu būtu gatavs iegūt bakalaura grādu trīs gados? Izsaki savu viedokli: gita.liepin@lu.lv!

GITA LIEPIŅA

Arheoloģija + vasaras brīvdienas = ...

Cilvēki nereti domā, ka studēt vēsturi nozīmē tikai izlasīt gandrīz nebeidzamus grāmatu kalnus, meklēt kādus jaunus faktus arhīvos. Tā, protams, arī ir, taču ir kāda vēstures nozare, kur ar to vien nepietiek. Tā ir arheoloģija.

Latvijas Universitātes vēstures programmas studentiem, kas vēlas specializēties arheoloģijā (tas nav pavisam liegts arī citu specialitāšu apguvējiem), katru vasaru ir iespēja piedalīties arheoloģiskajos izrakumos. Pagājušajā vasarā tie notika no pirmā līdz 20. jūlijam Ventspils rajona Užavā un Kuldīgas rajona Padurē profesoru Armanda Vijupa un Andreja Vaska vadībā. Parastī gan izrakumi tiek veikti vienā vietā visiem kopā, taču šoreiz studenti dalījās divās daļās: Užavā izrakumi notika 15.-16. gadsimta kapsētā, bet Padurē - pilskalnā.

Jārok bija daudz (pavisam tikai atklāti 54 kapi - citi ar ļoti daudzām un dažādām saktiņām, citi bez tām), taču "uzavniekiem" tas, salīdzinot ar vakariņām, šķita pat diezgan viegli. Reizēm

"Izrakumu laikā tika noskaidrots, ka pilskalns bijis apdzīvots jau vēlajā bronzas laikmetā, par ko liecina galvenokārt atrastās švīkātās keramikas trauku lauskas."

likās, ka pat nedēļas laikā nevar apēst tik daudz, cik lielas bija vienas vakariņas. Jauki, ka citreiz varēja baudīt arī zemenes ar putukrējumu! Tad vēl bija iespēja justies mazliet kā slavenībai - vietējo "aborigēnu" interese neatlāba (starp citu, viņus diezgan viegli varēja pierunāt rakt mūsu vietā), saistoši likāmies arī medijiem: gan vietējai televīzijai un avīzei, gan arī lielajām televīzijām un laikrakstiem. Užavā esošie katru vakaru varēja iet uz jūru. Pirmais gājiena turp gan bija, hmm... Par ceļu uz jūru mums bija stāstīts apmēram tā: "Tur, pie baznīcas, pari plavai." Plava izrādījās liela, bet aiz tās pamests armijas poligons, aiz kura atkal mežs... Gulētās tonakt tikām vēlu, vēlu, tomēr jūru atradām. Vēl interesants bija mūsu profesora A. Vijupa organizētais brauciens uz Ventspils Vēstures muzeju - manuprāt, tas ir pats modernākais Latvijā, turklāt modernās tehnoloģijas, neko no vēsturiskā nesabojājot, tajā savienotas ar viduslaiku īpašo gaisotni.

Savukārt gandrīz vienīgās ziņas par Padures pilskalnu pirms izrakumu sākšanas bija atrodamas 1923. gadā iznākušajā E. Brastiņa grāmatā "Latvijas pilskalni", kur tas atzīmēts kā viena no tipiskākajām un savā ziņā arī unikālākajām seno kuršu dzīvesvietām. Pēc tam kalnam daudzus gadus nav tūkusi

pievērsta nopietna uzmanība, vienīgi vietējo iedzīvotāju stāsti par tur mītošajiem redzamiem un arī neredzamajiem spēkiem nekad nav piekļūsi. Neviens no prakses dalībniekiem gan neatzinās, ka saulrietā būtu redzējis velnu kalnā sēžam, kā tas reiz gadījies tuvējo māju iemītniecei. Taču tas nebūt nav pierādījums, ka velns tur patiešām nav sēdējis, vai ne?

Mēs nebraucām meklēt un pētīt pārdabiskos spēkus vai nodoties mānticības varai, bet veikt arheoloģiskos izrakumus, taču šo 20 dienu laikā vienlīdz labi iepazīm gan pilskalnu, gan vietējos spokus. Jau vienā no pirmajām naktīm Ķimāles muižas ēkā, kur dzīvojam, pazuda elektrība. Tālāko stāstu par to, kas toreiz notika lietainajā un tumšajā naktī, iespējams, var uzzināt no prakses dalībniekiem, taču zinātniskas nepierādāmības un dažādo joprojām neskaidro faktu dēļ tas šeit netiks izklāstīts.

Toties atklājumi, kas bija saistīti ar mūsu tiešo uzdevumu, šaubas nerada. Izrakumu laikā tika noskaidrots, ka pilskalns bi-

jis apdzīvots jau vēlajā bronzas laikmetā, par ko liecina galvenokārt atrastās švīkātās keramikas trauku lauskas. Tāpat kā liela daļa Latvijas pilskalnu, arī Padures pilskalns ticis uz ilgāku laiku pamests, cilvēki tajā atgriezušies 9.-10. gadsimtā, un uzturējušies apmēram līdz 13. gadsimtam.

Kā novērots, visus vienmēr ļoti interesē fakti, kas saistīti ar atradumiem (īpaši tas attiecas uz zeltu!!!). Pilskalnā kaut ko atrast izdevās katram - liela daļa atradumu bija tikai fragmenti, bet bija arī bronzas zirdziņa figūriņa, sudraba monētas, dzelzs šķēpa gals, kaula ķemīte u.c.

Ja tu vēl šaubies, tad iegūmē uz visiem laikiem, ka arheoloģiskie izrakumi ir lieliskākā iespēja pavadīt 20 neaizmirstamas vasaras dienas visnotaļ studentiskā gaisotnē, uzkrāt jaunas zināšanas un iemaņas, nonākt televīzijas kameras priekšā, pārbaudīt gan savu fizisko, gan garīgo izturību un, kas zina - vēl ļoti daudz ko citu - tas nu atkarīgs no paša. Ja tevi interesē arheoloģija, tad šīs trīs nedēļas, neapšaubāmi, būs labākās tavā nākamajā vasarā.

Vēstures bakalaura 2. kursa studente **MAIJA VILCE**,
3. kursa studente **LAURA LĒGERE**

Kaklarota no 12 šādiem sudraba piekariņiem 15. gs. greznajusi kādu Užavas apkārtnes zemnieci. Pēc vairāk nekā 500 gadiem to "gaismā cēlušī" Vēstures un filozofijas fakultātes studenti

Tā nu tas izskatās, kad apbedījuma atfiršanas darbs gandrīz pabeigts. Šis 15.-16. gs. uzavietis vēl tikai gatavojas "pāstāstīt" par savu vecumu, dzīves veidu, drānām un līdzdotajām lietām...

Ilona un Mārtiņš pie kādas 16. gs. sievietes un viņas bērna apbedījuma

Gada laikā divreiz vairāk lasītāju un grāmatu

Humanitārās literatūras lasītava Visvalža ielā izceļas pārējo LU Bibliotēkas lasītavu vidū ar mūsdienīgu, jaunākajām prasībām atbilstošu iekārtojumu. Savas durvis tā vēra pirms gada, un pa šo laiku nav padarīts maz.

Lasītavas vadītāja OLGA BILLERE atzīst, ka ir papildinājies grāmatu klāsts. Ja atklāšanas dienā, 2002. gada 24. septembrī, bijis ap 15 tūkstošu sējumu, taču tagad to esot ap 30 tūkstošiem, nemaz jau nerunājot par nekādā skaitļu valodā neizsakāmo ieguvumu studentiem, kuri nu var lietderīgi izmantot katru minūti - visa literatūra turpat pa rokai.

Šajā laikā lasītava ir papildinājusies ne tikai ar iepirkto literatūru, bet arī dāvinājumiem, un tas liecina, ka izdevies iemantot daudz draugu, kuru vidū ir arī iestādes un organizācijas un privātpersonas. Visi dāvinājumi ir nesen iznākušas un vērtīgas grāmatas.

Sākot darbu, uzreiz nevarēja nodrošināt datorpieslēgumu, toties tagad lasītāju rīcībā ir pieci datori, darbiniekiem - trīs. Vajadzētu krietni vairāk, jo lasītāju skaits taču ir palielinājies divkārt. Ļoti vajadzīgs būtu kopētājs. Cerams, ka lasītava to drīz saņems.

Skaitļi mainās, bet vidēji katru dienu tiek apkalpoti 80 līdz 90 cilvēki. Nereti veidojas rindas, tādēļ vajadzētu vairāk darbinieku. Lasītava pagaidām atvērta līdz plkst. 18, bet lietderīgāk būtu līdz plkst. 20, taču tad nepieciešams vairāk bibliotekāru. Tomēr pirmo darba gadu ar visām grūtībām, kas ikvienā jaunā pasākumā ir neizbēgamas, var uzskatīt par veiksmīgu. Izdevies pats svarīgākais - pierādīta sava darba nepieciešamība gan studentiem, gan pasniedzējiem.

VIJA APINĪTE

Bagāto piedāvājumu pārļūkojot

◀ 2. lpp.

Socioloģija

Kā jau katrai zinātnes disciplīnai, arī socioloģijai ir sava vēsture, saknes un izcelsme. Par to - angļu valodā izdotajā rokasgrāmatā "Handbook of Historical Sociology".

Daudz strīdu notiek par mūsu valsts sociālo politiku. Lai gūtu objektīvu priekšstatu par šo jomu, ieteicams ielūkoties izdevumā "Sociālās politikas pētījumu rezultāti 2002. gadā".

Politika

Diplomātijas vēsture ir cilvēces vēstures neatņemama sastāvdaļa. Cik vien ļaudis sevi atceras, tik sena ir diplomātijas un diplomātisko attiecību vēsture. Par to vēsta grāmata "L'Europe et le monde".

Integrācija - viens no pēdējā laikā visbiežāk lietotajiem vārdiem. Pret šo parādību laikam gan jāizturas kā pret objektīvu procesu. Diezin vai ir jēga pret to cīnīties. Un vai vajadzīgs? Eiropas integrācija nav aizsākusies ne šodien, ne vakar, tai ir dziļas saknes. Par to lasiet izdevumā "L'Europe et le monde".

Par nācijām un tautībām vēsturiskā perspektīvā stāsta monogrāfija angļu valodā "Nations and Nationalities in Historical Perspective".

Vēsture

Vēsturnieks Rihards Treijs uzrakstījis grāmatu "Latvijas diplomātija un diplomāti (1918-1940)". Diplomātijas vēsture ir daļa no pirmskara laika Latvijas brīvvalsts vēstures. Aplūkojot gan mūsu valsts diplomātu zaudējumus, gan ieguvumus, raksturotas ievērojamākās diplomātu personības - Z. A. Meierovics un daudzi citi.

Tapuši darbi par Latvijas reģioniem. Viens no tiem - Žaņa Riharda Miķeļšteina grāmata "Jaunības zemē - Pastende", savukārt Sarmīte Poikāne emocionālajā apcerē "Mežu vidū, Ogres ličos" vēsta par Meņģeli.

Izdevumā "Latvieši. 20. - 30. gadu rakstu krājums" publicētas mūsu izcilo zinātnieku un rakstnieku Pētera Šmita, Luda Bērziņa, Kārļa Skalbes, Annas Brigāderes, Raiņa, Jāņa Akuratera un citu apceres. Rakstu tematika ir daudzveidīga, piemēram, tautas folklorā, latviešu literārās valodas veidošanās.

Leons Gabriels Taivans un Elizabete Taivane ir grāmatas "Relģijas vēsture" autori.

Pēdējā laikā aug rietumnieku interese par austrumvalstu kultūru, tradīcijām, valodām, vēsturi. Iespējams, tā ir vēlme izzināt savādo, citādo, kuru tieši šī iemesla dēļ ir saistoši iepazīt.

Jaunāko grāmatu klāstā rodams daudz literatūras par se-

no laiku vēsturi, arī par austrumzemēm. Divi šāda veida izdevumi laisti klajā krievu valodā - "Ārvalstu valodās" un "Ārvalstu valodās". Apjomīgs ir Antonija Bivora darbs "Berlīnes krišana. 1945".

Krieviski iznāk grāmatu sērija par visdažādākajām pasaules valstīm, šoreiz - par Spāniju un Portugāli: "Ārvalstu valodās" un "Ārvalstu valodās".

Komunikācijas

Izdots LU Rakstu krājums "Komunikācijas", kas veltīts atbilstībai pret sievieti ģimenē un sabiedrībā dažādos aspektos. Te rodami raksti par sievietes tēlu pirmskara Latvijas presē, par padomju sievietes kā darba sievietes tēlu, kuru veidoja padomju propaganda, interesants ir materiāls par Aleksandras Mariņinas veidoto netradicionālas sievietes - milicijas darbinieces - tēlu, analizēti Latvijā iznākošie vīriešu un sievietes žurnāli.

Bibliotēkzinātne

Šo jomu pārstāv četri "Encyclopedia of Library and Information Science" sējumi. Izdevumā apkopoti dažādu terminu skaidrojumi.

Pedagoģija

Arī Latvijā, tāpat kā daudzviet pasaulē, svarīga ir bilingvālā izglītība. Par šo problēmu runāts izdevumā "Encyclopedia of Bilingualism and Bilingual Education".

Cilvēka personības un laikmeta mijiedarbība - cik daudz tie viens otru ietekmē un cik lielā mērā ir suverēni? Kādā mērā cilvēks ietekmē laikmetu un laikmets - cilvēku? Par to vēstīts grāmatā "Laikmets un personība".

Ekonomika

Literatūras klāstu šajā jomā papildinājis izdevums "Nomā attiecības".

Izdots gadskārtējais krājums "Statistikas un pārvaldes problēmas 2003. g.".

Biznesa ētikas jautājumiem veltīta grāmata "Lietišķā ētika". Viens no pēdējā laikā izdotajiem darbiem ekonomikā ir "Economic Theory". Tajā analizētas pasaulē pazīstamākās ekonomikas teorijas.

Īpaši daudz izdevumu šoreiz ir krievu valodā, bet no latviski izdotajiem ievēribu pelna "Uzņēmēja rokasgrāmata". Darbā stāstīts par uzņēmējdarbības pamatprincipiem, kas jāievēro ikvienam, kurš vēlas sekmīgi attīstīt savu biznesu.

Investīcijas neizbēgami nozīmē saskarsmi ar visdažādāko tautību uzņēmējiem. Tā kā mūsdienu pasaulē dominē angļu valoda, daudzus, kuri runā krieviski un angļiski, iepriecinās grāmata par lietišķo korespondenci un dokumentāciju

angļu valodā. Izdevums palīdzēs šajās valodās runājošajiem kārtot lietišķo saraksti pēc pasaulē pieņemtajiem standartiem.

Krievu valodā izdota ekonomisko un juridisko terminu vārdnīca.

Jurisprudence

Latvijā plaukstošas nozares - tirdzniecības - speciālistiem domāts izdevums "Pārdošanas vadības rokasgrāmata".

Par tiesu izpildītāju institūciju un to, kā palielināt tās svaru un ietekmi, vēsta darbs "Tiesu izpildītāju institūts".

Krimināllikuma būtība un principi atspoguļoti grāmatā "Criminal Law", bet darba likumdošanas starptautiskie principi - izdevumā "International Trade Law".

Medicīna

Latviski izdotas vairākas aktuālas medicīnas grāmatas: "Vakcinācija", "Infekcijas slimību epidemioloģija", "Virusoloģija", "Sertifikācija psihiatrījā", angļu valodā - izdevums "Endocrinology".

Sociālajiem darbiniekiem noderēs rokasgrāmata "HIV infekcijas profilakse narkotiku lietotājiem", kura palīdzēs arī mediķiem darbā ar narkotiku atkarības skartajiem.

Jauna literatūra veltīta topošajām māmiņām. Tajā sīki iztirzāts katram grūtniecības mēnesim raksturīgais, līdz ģimenē ienāk jaunā dzīvība. Izdota rokasgrāmata topošajiem vecākiem "Grūtniecības un dzemdību mazā enciklopēdija". Par šo tematu stāsta arī Merianas Brinklijas un Hovarda Bērka darbs "Bērniņu gaidot".

Pēdējā laikā arvien lielāka uzmanība tiek pievērsta ārstniecības augu izmantošanai medicīnā. Par to runāts arī Reģinas Rožkalnas pētījumā "Apūtiņa sakņu dārzā".

Cilvēki sāk apzināties pareiza uztura nozīmi veselības kopšanā. Zigurda Zariņa un Lolitas Neimanis "Uztura mācība" izmantojama gan ikvienam interesentam, gan speciālistiem, sniedzot rekomendācijas pacientiem.

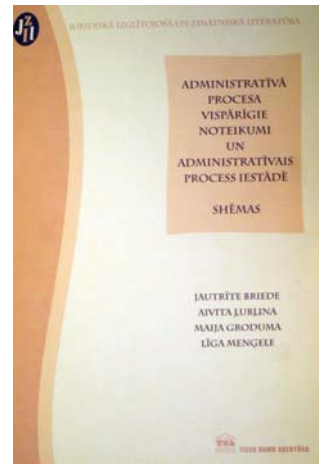
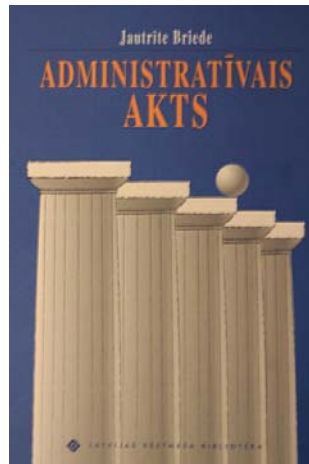
Plašāku skatījumu uz veselības aizsardzības sistēmu mūsu valstī sniedz darbs "Latvijas veselības aprūpes statistikas gadagrāmata".

Izdevums "Ārvalstu valodās" vēsta par mūsdienu urbanizācijas un industrializācijas ietekmi uz dabas vidi un līdz ar to arī cilvēku.

Ģeogrāfija

Ūdens kā dārgums vārda vistiešākajā nozīmē, rūpes par tā kvalitāti - šie jautājumi aplūkotā monogrāfijā "Water and Wastewater Microbiology".

Klajā nācis tūrisma ceļvedis

"Latvija" vairākās svešvalodās.

"Latviešu valodas augu nosaukumi" ir viens no vispamatīgākajiem šāda veida izdevumiem latviski.

Tiek izdots ne mazums ar tūrisma attīstību saistītu grāmatu. Prāva daļa šīs literatūras orientēta uz Latvijas apceļotājiem. Arzemuju tūristu skaits mūsu valstī šogad pieaudzis par piekto daļu, un šādu izdevumu nepieciešamība ir acīmredzama. Angļu valodā iznācis ceļvedis pa Rīgu, bet latviski - "Ceļvedis pa Latviju" un "Latvija. Ainava. Dārzi. Parki".

Filoloģija

Pazīstamā latviešu literatūras pētniece Biruta Gudriķe uzrakstījusi monogrāfiju "Jēkabs Janševskis", kurā stāstīts par populāro prozaīki, romāna "Dzintene" autoru.

Ieskatu pasaules valodu daudzveidībā sniedz izdevums "Atlas of World's Languages".

Īpaši bagāts šoreiz ir izdevumu klāsts latviešu valodā. Ar jaunām grāmatām prezentēti ievērojami latviešu rakstnieki. Neparasts nosaukums - "Bursāna un tinte" - dots izdevumam, kura autors ir Zigmunds Skujņš. Tajā ietverti prozaīka dažādu gadu darbi.

Viens no latviešu ievērojamākajiem dzejniekiem Imants Auziņš laidis klajā krājumu "Bijība", kas veidots kā ārpuskrājumu dzejas izlase, apkopojot cenzūras spaidu dēļ nepublicētos dzejoļus no 1957. līdz 1987. gadam.

Cits populārs dzejnieks Eriks Ādamsons pārstāvēts ar krājumu "Rotālietu krodziņš", bet savdabīgais Frīcis Dziesma - ar darbu izlasi "Dzeja".

Savu cienītāju loks ir arī gaišajai, sirsnīgajai Kornēlijai Apškrūmai. Iznācis viņas jaunāko dzejoļu krājums "Cerību vārti".

No ārzemju autoriem šoreiz ir izdevība iepazīt Omaru Haijamu ar krājumu "Pasaules miklas".

Izdotas arī literatūrpētnieciskās grāmatas, kuru vidū - "Latviešu rakstniecība biogrāfijās".

Māksla

Viena no Rīgas lielākajām

arhitektoniskajām vērtībām ir jūgendstila ēkas. Tapis izdevums "Rīgas jūgendstils", kas noderēs gan speciālistiem, kuri pēta mūsu arhitektūru, gan citiem pašmāju interesentiem un citzemju tūristiem. Darba "Teātrim uzticīgie" autore Māra Priede savulaik beigusi Dailes teātra otro studiju, taču vislielāko gandarījumu viņai sagādājis darbs ar teātri mīlošiem bērniem un jauniešiem. Grāmatas autore stāsta par māksliniekiem Vili Ķimeli, Veroniku Pilāni, Martu Vīdenieci un citiem, ar kuriem dzīve un radošais darbs viņu savedis kopā.

Līdzās LU Bibliotēkas jaunieguvumiem atsevišķi sakārtota ekspozīcija "Ieskats LU mācībspēku jaunākajās publikācijās", kurā aplūkojama virkne darbu visdažādākajās zinātņu disciplīnās. Filoloģijas jomu pārstāv Janīnas Kursītes "Dzejas vārdnīca". Ilze Kangro pievērsusies vācu literatūras analīzei. Viņas darba nosaukums - "Vācu XIX un XX gadsimta dzeja un liriskā proza". LU profesors Andrejs Bankavs izveidojis "Saīsinājumu vārdnīcu". Iznācis LU Rakstu krājums "Valoda un literatūra kultūras aprīte".

Viens no Latvijas izcilākajiem demogrāfiem P. Zvidriņš izdevis savu jaunāko darbu "Demogrāfija".

Juridiskās literatūras klāsts papildināts ar Ārijas Meikaliņas darbu "Prokuratūra Latvijā", iznākusi arī Jautrites Briedes grāmata "Administratīvais akts", kā arī autoru kolektīva J. Briedes, A. Ļubļinas, M. Grodumas, L. Meņģeles kopdarbs "Administratīvā procesa vispārīgā noteikumi un administratīvais process iestādē". Vienai no tiesību zinību šķautnēm savu grāmatu "Baznīcas tiesības" veltījis Rindgolds Balodis.

Viktors Ivbulis uzrakstījis plašu un interesantu pētījumu "Sīva izdejo un sagrauj pasauli".

VĪJA APINĪTE

Profesora A. Tauriņa dienasgrāmata

Profesora A. Tauriņa dienasgrāmata par trimdas Vācijas posmu no 1944. līdz 1948. gadam.

Between Two Tyrannies, Diary of a World War II Refugee Prof. Alfreds Tauriņš, Translated and edited by Elsa Tauriņš Dwyer 2003, 170 lpp.

Ir pagājuši 16 gadi kopš Latvijas Universitātes, Jelgavas Lauksaimniecības akadēmijas un Monreālas Makgila universitātes profesora Dr. Alfreda Tauriņa nāves, bet šogad viņš ir atgriezies mūsu vidū ar savu dienasgrāmatu, kas rakstīta posmā no 1944. līdz 1948. gadam. Angļu valodā to pārtulkojis viņa meita Ilze (Elsa) un izdevusi ar virsrakstu "Between Two Tyrannies". Tā ir domāta īpaši jaunākajai paaudzei, kas par šo trimdas Vācijas posmu nekā nezina, un tamdēļ tulkota angļu valodā, pievienojot arī pasākījumus par personām, vietām un notikumiem, kas vairumam lasītāju būtu sveši.

Šai dienasgrāmatā Alfreds Tauriņš ļoti atklāti izsaka gan savus, gan ģimenes, citu tuvinieku un paziņu pieredzējumus, izdarības un pārdzīvojumus, kā arī vietējo vāciešu attiecības pret ienācējiem un UNRRA's un IRO rīcību. Laiku pa laikam sniegta arī ziņas par notikumiem frontēs un Latvijā. Tauriņš arī daudz satiekas ar saviem un dzīvesbiedres Milijas tuviniekiem un sarakstās ar bijušajiem kolēģiem.

Dažas grāmatā aprakstītās epizodes:

Dienasgrāmata sākas ar ierakstu 1944. gada 6. oktobrī, kad Tauriņu ģimene radu mājās Kaltenes "Priedniekos" gata-vojas zirgu pajūgā doties uz Liepāju. Pa ceļam viņi ik dienas vēro krievu lidmašīnu uzlidojumus Liepājai un vācu armijas at-

kāpšanas. 11. oktobrī Tauriņu ģimenei izdodas tikt lielā preču kuģī. Atstājot Liepāju un pame- tot Latviju, sirds ir smaga. Nā- košajā dienā kuģis piestāj Go- tenhāfenā. Pēc nedaudzo saiņu atrašanās un sašanas oktobra naktī beidzot izdodas nokļūt vil- cienā, lai sāktos pirmais divu nedēļu ilgais ceļojums. Jāpār- nākšņo gan pārpildītā bēgļu vil- cienā, gan improvizētās kop- mitnēs vai tranzītnometnēs. Ēdienu izsniedz neregulāri, un labi, ka pašiem ir līdzī pārtika.

Alfreda Tauriņa galvenās rūpes ir atrast darbu un apme- šanās vietu ģimenei. Pirmais ceļojuma posms beidzas tranzī- nometnē Drēzdenē, kur nomet- nes vadītājs piedraud ar izdzīša- nu, ja Tauriņš neatradīs darbu.

"Alfreda Tauriņa galvenās rūpes ir atrast dar- bu un apmešanās vietu ģimenei. Pirmais ceļojuma posms beidzas tranzītnometnē Drēzdenē, kur nometnes vadītājs piedraud ar izdzīšanu, ja Tauriņš neatradīs darbu."

Neatļaidīgi to meklējot svešajā pilsētā, Tauriņam laimējas dabūt ķīmijas pētniecības darba piedāvājumu Keizara Vilhelma institūtā, pagaidu atļauju pāriet dzīvot kādā strādnieku hosteli un pēc ilgāka laika gulēt baltos palagos. Visvairāk laika un stei- gas prasa dzīvokļa meklēšana Drēzdenē un tās apkārtnē. Taču visas brīvās vietas aizņē- muši vācu bēgļi no Aus- trumprūsijas.

Ziemassvētku laikā Alfreda ģimene pārvācas uz kādu viesnīcu Anabergā, jo Alfre- dam atļauj meklēt dzīvokli Drēzdenes tuvumā tikai sev - kā strādājošajam. Beidzot viņam izdodas atrast sev istabu Rade- beulā, 20 km no Drēzdenes. Būt ārpus Drēzdenes nakti no 1945. gada 13. uz 14. februāri ir

viņa laime, jo angļi divos uzlido- jumos sabumbo visu Drēzdeni, nonāvējot ap 100 000 tās iedzīvotāju un sagraujot arī Tau- riņa darbavietu.

15. februāri Alfreds dodas pie ģimenes Anabergā un dabū atļauju ceļot uz Augsburgu. Arī pārējie latvieši steigžas uz rietu- miem, jo pienāk ziņas par fron- tes tuvošanos. Četru dienu il- gais ceļojums ir īpaši grūts, jo pārpildīto vilcienu satiksme vie- tām ir pārtraukta sabumboto sliežu dēļ un vairāku kilometru posmi ziemas aukstumā jānoiet kājām, nesot saiņus. Labi, ka brīžam gadās palīgi - vācu zēni armijas izpalīgu uniformās. Jā- piedzīvo arī uzlidojumi, bumbo- šanas un jāiet gar degošām mā- jām.

Augsburgā un tās apkārtnē atkal gaida darba un dzīvesvie- tas meklēšanas problēmas un slimošana pagaidu apmetņu sliktā dzīves apstākļu dēļ. Beidzot marta sākumā Tauriņiem laimējas dabūt atļauju apme- ties kādās lauku mājās Unter- cellē, neapkurinātā otrā stāva istabā. Aukstajās telpās saslimst Alfreds un abas meitas. Beidzot viņi dabū krāsniņu, iekārtojas, sāk palīdzēt saimniekiem mājas darbos un satiekies ar citiem lat- viešu bēgļiem Augsburgā un tās apkārtnē, kā arī sarakstīties ar radiem un paziņām. Alfreds ar divriteni aizbrauc 30 km pie sava brāļa Ata, kuram pēc kā- das bumbošanas palicis tikai tas, kas mugurā.

Ar kartupeļu stādīšanu Tau- riņš sāk darīt laukstrādnieka

darbu saimniecībā, kas vēlāk, ražas novākšanas laikā, ir visai smags. Te Tauriņi arī sagaida kara beigas 1945. gada maijā.

Alfreds bieži satiekas ar tu- vumā dzīvojošo Džo Graudu, kuru pazinis jau kopš studiju lai- ka vienotnē Līdumā. Grauds ir sabiedriski aktīvs, informē Tau- riņu par Eiropas notikumiem, sastāda memorandu ameri- kāņu Militārās pārvaldes infor- mācijai par latviešiem un pieru- nā Tauriņu līdzdarboties Augs- burgas latviešu komitejā. Te sā- kas Tauriņa sabiedriskais darbs latviešu saimē, īpaši pēc viņa un ģimenes pārcelšanās uz Hohfel- das latviešu DP nometni Augs- burgas priekšpilsētā 1946. gada augusta beigās.

16. jūlijā Augsburgā ierodas 90 latvieši no Čehoslovākijas. Apvidū, ko jau ilgāk par mēnesi okupējuši krievi, viņi devušies uz rietumiem piecu nedēļu ilgā ceļojumā.

Oktobrī Tauriņu ievēl par nometnes komitejas priekš- sēdētāju. Seko līdzdalība baltie- šu un citās komitejās, un dažu labu dienu notiek pat trīs komi- teju sēdes. Tauriņu nomāc dau- dzie komiteju strīdi un šķietami bezjēdzīgā nometnes dzīve. Turklāt viņš un ģimene bieži sli- mo. Kādreizējā dzīve lauku mā- jās bija daudz saturīgāka un ve- selīgāka.

Nometnes bezsaturīgo dzīvi Tauriņš mēģina kompensēt ar pievēršanos ķīmijai un reliģijai. Viņš raksta ķīmijas mācību grā- matas latviešu un angļu valodā, māca ķīmiju nometnes latviešu ģimnāzijā, kādu laiku UNRRA's internacionālajā augstskolā Minhenē un nometnes Tautas augstskolā un rosīgi darbojas latviešu luterāņu draudzē.

1946. gada jūnijā Tauriņu ievēl par Augsburgas Latviešu luterāņu draudzes padomes priekšsēdētāju. 25. augustā Augsburgā norit latviešu Dzier-

mu svētki. Kopš maija visās DP nometnēs laiku pa laikam no- tiek politiskie skrīningi, kuru rezultātā no tām izmet daļu iemītnieku, atņemot viņiem DP statusu.

Pienāk vairākas uzmanīgi rakstītas vēstules no Latvijas ar radniecības apzīmējumiem li- dzībās. Tā Milija saņem pirmo vēstuli no savas mātes. Starp ci- tu, tajā teikts, ka viņa ļoti priedā- jas par to, ka kaķene atradusi savus kaķēnus.

Jāsāk meklēt pastāvīgs darbs ārpus Vācijas. Decembrī un it īpaši 1948. gada februārī Tauriņš nosūta vairākus sava darba piedāvājumus Anglijas un Ziemeļamerikas augstsko- lām, bet visas atbildes ir norai- došas. Beidzot 1948. gada rudenī izdodas dabūt *Lady Davis Foundation fellowship* Can - \$ 10 000 trim gadiem, lai mācītu ķīmiju Makgila universitātē Monreālā.

Novembra sākumā tiek veiktas veselības pārbaudes gan Alfredam, gan viņa ģime- nei, un decembrī seko dažādas birokrātiskas formalitātes Min- henē. Taču atļauju doties uz Kanādu aizkavē kāda doku- menta pazušana. Beidzot tas at- rodas Buhbahā, un Tauriņiem jādodas turp uz papildu pār- baudēm, pēc tam atgriežoties Augsburgā.

Ziemassvētku priekšvakarā pienāk ziņa, ka 4. janvārī ar kuģi no Bremerhāfenas sāksies ceļojums uz Kanādu.

Grāmatas beigās lasāma Al- freda Tauriņa biogrāfija un iss Latvijas vēstures pārskats.

So vienreizējo izdevumu par pasūtīt, rakstot: *Elsa Dwyer, 554 Pine Beach Blvd., Dorval, QC H9p 2J5, Canada*. Tās cena ar piesūtīšanu ir: Kanādā Can. - \$35,-; ASV US - \$ 25,-; ārpus Zie- meļamerikas US \$ 30,-.

Profesors **ALEKSIS DREIMANIS**

konkurss

Sids Votkins
"Viņpus sliekšnim F - 1 ...par pirmo formulu un tās pilo- tiem...", izd. "Tapals"

Grāmatas autors profesors Sids Vot- kinss, kurš vairāk nekā 20 gadus nostrādā- jis par Lielās balvas tra- ses ķirurgu, ir slavens Pirmās formulas stāstnieks. Rakstīt šo darbu viņu pamudinājis 1994. gada traģiskais notikums Imo- las trasē, kad bojā gāja pasaulsla- venais autobraucējs Airtons Senna.

Darbā vēstīts par svarīgāka- ģiem F1 notikumiem no 1994. gada līdz mūsdienām. No angļu

valodas tulkojis Aivars Ginters.

Konkursa jautājumi:
1. Par kādu mūs- dienās slavenu autob- raucēju stāstīts šajā grāmatā?
2. Kurā valstī par ķirurgu pašlaik strādā grāmatas autors?

Ivars Silis "Vēstules no Arktikas", izd. "Nordik"

Jau grāmatas nosaukums rā- da, ka tajā apkopotas autora vēstules. Viņš tās adresējis kā- dam tuvam draugam Karste- nam. Vēstulēs atklāta Gren- landē dzīvojoša latviešu mednie-

ka neparastā, ārkārtējiem noti- kumiem pārbagātā dzīve. Tiek aptverts laika posms no 1964. gada līdz pat mūsdienām. I. Silis krāšņi atspoguļo dzīvi saskaņā ar skarbo ziemeļu dabu, dažkārt pat eksistenciālo atkarību no tās. Rakstot draugam, autors stāsta par savām ikdienas gaitām. Viņš vienmēr atrodas ceļā, allaž meklē izaicinājumus, piedzīvoju- mus, jaunus motīvus. Visvairāk autoru saista viņa draugu - med- nieku vai aizrautīgu dabas pētnieku - sabiedrība. Salīdzinot ar medībām, kādas iespējamas Latvijas mežos, šeit attēlotās šķiet bezgala riskantas, taču īstam medniekam vilinošas.

I. Silis dzimis Latvijā un uzau-

dzis Dānijā, bet agrā jaunībā apmeklējis Grenlandi. Pirmā tik- šanās ar skarbo dabu, plašumiem, mednie- ku un zvejnieku dzīvi un pārgalvīgajiem braucieniem kama- nās ātri pārauga mūža mīlestībā pret mūsu planētas lielāko salu.

Grāmata būs īsts "saldais ēdiens" ne tikai ģeogrāfiem un biologiem, bet arī medniekiem, maksšķerniekiem un visiem da- bas draugiem. Izdevums papildī- nāts ar lieliskiem fotoattēliem.

Konkursa jautājumi:
1. Kurās valstīs autonoma

teritorija ir Grenlande?
2. Nosauciet vismaz trīs medijamus dzīvniekus, kas mīt Grenlandē!

Uz iepriekšējo kon- kursu diemžēl nesaņē- mām pareizas atbildes. Tās bija šādas: U.Bēr-ziņa varoņpoe mā "Daugav-malā" attēlotie notikumi nori-sinājās 1919. gadā. Grāmatas ilustrāciju autors ir Sigismunds Vidbergs.

Uz jauno konkursu atbil- des gaidām līdz 8. decem- brim.

LĀSMA ĢIBIETE

Pie sliekšņa Juristu dienas

Pirms vēl pienākuši ballie Ziemassvētki ar smaržīgām piparkūkām un krāšņām svētku rotām, klusajā Adventes laikā - no 8. līdz 13. decembrim - vēl ir iespēja piedzīvot raibas un jautras Juristu dienas, noklausoties dažādas interesantas lekcijas Latvijas Universitātē un viesojoties citās augstskolās, piedaloties sporta aktivitātēs vai diskusijā par jauno Kriminālprocesu, apmeklējot LJB jubilejas kongresu Zinātņu akadēmijā vai ierodoties Juristu gada ballē.

Šogad, ne tā kā citus gadus, Juristu dienas notiek decembrī - par godu Latvijas Juristu biedrības dibināšanas 15. gadskārtai, tādēļ arī lekciju tematika un uzaicināto viesu saraksts ir gana plašs, sākot ar mūsu pašu mīļajiem pasniedzējiem un beidzot ar sabiedrībā pazīstamiem cilvēkiem. Tā kā Juristu dienu lekcijas ir atklātas, tās apmeklēt svētku akadēmiskās daļas ietvaros tiek laipni aicināts jebkurš interesents, jo sevišķi Latvijas Universitātes studenti un, protams, paši topošie juristi. Atliek tikai izvēlēties, kuri no priekšlasījumiem šķiet saistošākie.

Juristu dienu lekciju tematiku varētu pielīdzināt cilvēka dzīves gājumam, nedēļu iesākot ar pamattiesībām, tajā skaitā arī bērnu tiesībām, kas patlaban Latvijā ir aktuāls jautājums, bet noslēdzot ar mantojuma tiesībām un vēsturisku skatījumu uz tiesu procesiem.

Pirmdien, 8. decembrī, ar saukli "cilvēktiesības" Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes telpās, 19. auditorijā, plkst. 14.30 viesosies Sarmīte Eļerte, laikraksta "Diena" galvenā redaktore, ar savu kā preses jeb ceturtais varas pārstāvja skatījumu uz vārda brīvību. Vakarā, plkst. 18.00, 456. auditorijā ciemosies Rīgas Bāriņtiesas pārstāvis, kurš dalīsies pieredzē par bērnu tiesību un interešu ievērošanu praksē.

Si ir diena, kad LU ieradies arī biznesa institūts "RIMPAK Livonija" ar savu vieslekciju un Valsts Cilvēktiesību biroja direktoru Olafu Brūveru. Plkst. 16.30 19. auditorijā viesi runās par cilvēktiesībām kā demokrātiskas valsts iekārtas pamatvērtību.

Otrdien, 9. decembrī, plkst. 14.30 ar devīzi "attīstība" 21. auditorijā LU ciemiņi būs Latvijas Policijas akadēmijā un tās lektors Māris Grudulis. Lekcijas tēma - "Intelektuālā īpašuma attīstības tendences Eiropas Savienības likumdošanā". Plkst. 16.30 9. auditorijā VID Galvenās muiņas pārvaldes ES Integrācijas nodaļas vadītājs Juris Sūnka klātesošajiem darīs zināmu, kāda būs Latvijas muiņa Eiropas Savienībā.

Trešdien, 10. decembrī, plkst. 14.30 biznesa institūta "RIMPAK Livonija" vieslektors Ilmārs Bišers 9. auditorijā lasīs lekciju par tēmu "Cilvēka sakarsme ar valsts iestādēm", bet vakarā ar perspektīvu skatījumu "nākotnes vīzijas" visi tiek laipni gaidīti LU Mazajā aulā uz LJB prezidenta Aivara Borovkova vadīto diskusiju par jauno Kriminālprocesu. Piedalīties tika uzaicinātas arī tādas personības kā G. Kūtris, V. Jākobsone, P. Gruzīņš, K. Strada-Rozenberga, Ināra Ose, Jānis Reiznieks un Aloīzs Blonskis. Diskusijas mērķis būs izvērtēt jauno Kriminālprocesu un salīdzināt - kas tuvākajā nākotnē būs labāk, kas - savādāk.

Ceturtdiena, 11. decembris, mūs ievēdīs "brieduma" fāzē, kad runāsim par starptautiskajām tiesībām un aktualitātēm komerciesībās. Plkst. 16.30 4. auditorijā Aigars Strupīšs stāstīs par atbildības noteikšanu komerciesībās, bet Jānis Endziņš - par komerciesību teoriju un praksi.

Piektdien, 12. decembris, mūs ievēdīs "brieduma" fāzē, kad runāsim par starptautiskajām tiesībām un aktualitātēm komerciesībās. Plkst. 16.30 4. auditorijā Aigars Strupīšs stāstīs par atbildības noteikšanu komerciesībās, bet Jānis Endziņš - par komerciesību teoriju un praksi.

Piektdien, 12. decembris, sagaidīsim noskaņā "labākie gadi". 4. auditorijā plkst. 12.30 kopā ar zvērinātu advokātu Andri Grūtupu paceļosim atpakaļ laikā, aplūkosim vēsturiskos tiesu procesus un advokātu lomu tajos.

Juristu dienu ietvaros pasākumi notiek arī biznesa institūta "RIMPAK Livonija" (Sociālo tehnoloģiju augstskolas telpās - Baltajā ielā 10), kur tiks nolasītas pavisam trīs lekcijas par dažādām aktuālām tēmām.

Otrdien, 9. decembrī, plkst. 17.30 būs iespēja noklausīties Jura Celmiņa priekšlasījumu "Tiesiskās izglītības loma jauniešu audzināšanas un profesionālās pilnveidošanas procesā".

Ceturtdien, 11. decembris, plkst. 17.30 Tālavs Jundzis pavēstīs savas prognozes par tēmu "Latvijas drošība un tās apdraudējumi tuvākajos 10-15 gados".

Piektdien, 12. decembrī, plkst. 17.30 Alda Malnača, Latvijas Policijas akadēmijas un Juridiskās koledžas docente, runās par mantošanas tiesību aktuālajiem jautājumiem.

Topošie juristi nesnauz arī biznesa augstskolā "Turība", kur notiks divas lekcijas:

Otrdien, 9. decembrī, plkst. 9.50 321. auditorijā Juris Juriss stāstīs par intelektuālā īpašuma krimināltiesisko aizsardzību.

Piektdien, 12. decembrī

plkst. 9.50 321. auditorijā par Komercreģistru kā komerciālās apgrozības paātrināšanas stūrakmeni vēstīs Jānis Endziņš.

Juristu dienu nedēļas laikā notiks arī sporta pasākumi - biljarda, boulinga un "zolites" turnīri, kuros varēs apliecināt savas iemaņas un prasmes vai arī kuplināt līdzjutēju rindas. Pirmdien, plkst. 18.00 LU Juridiskajā fakultātē risināsies zolites turnīrs, otrdien, plkst. 18.00 NB biljarda klubā, Skūņu ielā - biljarda turnīrs, bet piektdien boulinga centrā "Bowlero" - boulinga turnīrs.

Nedēļa noslēgsies ar sest-

dienas LJB 15 gadu jubilejas kongresu Latvijas Zinātņu akadēmijas Senāta zālē un tradicionālo Juristu gada balli, kas šogad notiks Latvijas Dzelzceļa vēstures muzeja telpās.

Vēl tikai nedaudz pacietības, un viss sāksies. Tādēļ sekojiet līdz informācijai LU Juridiskās fakultātes mājas lapā www.casus.lv, bet pats galvenais - neizmirstiet piedalīties!

IVETA ZVEJA,

LJB Studentu sekcijas sekretāre

"Paralēle" uzstāsies drīz

Latvijas Studentu vortāla www.studentnet.lv balva - grupai "Paralēle"

(sologitāra) un Juris Kalnišs (ritmu gītāra).

Pateicoties sadarbībai ar 18. mūzikas un mākslas festivālu "Bildes 2003" (www.bildes.lv) (īpaša pateicība Tījai Auziņai un Robertam Gobziņam), jauno, mazpazīstamo grupu un Latvijas populāro mūziķu kopprojektu koncertā 21. novembrī par Latvijas Studentu vortāla simpātiju kļuva grupa "Paralēle" no Rīgas.

Grupa saņēma sertifikātu, kurā teikts: "Ar šo sertifikātu tiek apliecināts, ka 18. mūzikas un mākslas festivāla "Bildes 2003" jauno, mazpazīstamo grupu un Latvijā populāro mūziķu kopprojektu koncertā 2003. gada 21. novembrī Rīgas Kongresu namā par Latvijas Studentu vortāla www.studentnet.lv simpātiju kļuva grupa "Paralēle". Latvijas Studentu vortāls www.studentnet.lv apņemas vienu "Bilžu" gadu (līdz "Bildēm 2004") informatīvi atbalstīt grupas darbību un censties darīt visu, lai grupa saņemtu "Bilžu" drauga statusu."

"Paralēle" pastāv jau divarpus gadus, bet tās pirmā uzstāšanās notika 2001. gada vasarā klubā "Depo". Grupas sastāvs visu šo laiku ir nemainīgs - Guntars Sprincis (balss), Maija Purviņa (balss), Lauris Indrāns (bungas), Jānis Miltiņš

Grupā dziesma "Spožākā nakts" ir iekļauta Radio SWH raidījuma "Priekšnams" otrajā izlasē (ar Valta Pūces stīgu aranžējumu). Klausītājiem vairākkārt bijusi iespēja baudīt "Paralēles" talantu, tai uzstājoties klubā "Depo" Rīgā, Jelgavas klubā "Tonuss", kā arī Valmieras "Multikluba" organizētajā festivālā "Stage Number One" 2002. gadā, kur tika iegūta nominācija "Nākotnes cerība". Šī balva grupai deva iespēju uzstāties festivālā "Bildes 2003", kur "Paralēle" ar savu spēcīgo un aizrautīgo sniegumu apliecināja, ka atrodas tikai sava ceļa sākumā un uz to liktās cerības tiks attaisnotas pilnībā.

Grupā nākamā uzstāšanās notiks Latvijas Olimpisko kluba projekta "Pēdas" pasākumā olimpiskajā "Skonto" hallē 5. decembrī. Nāciet un balsojiet par "Paralēli", jo trīs no tās dalībniekiem ir Latvijas Universitātes studenti - Maija Purviņa un Jānis Miltiņš studē Bioloģijas fakultātē, bet Juris Kalnišs - Ekonomikas un vadības fakultātē.

TĀLIVALDIS KRONBERGS -

Latvijas Studentu vortāla www.studentnet.lv redaktors

"Prozas lasījumi 2003"

No 5. līdz 7. decembrim Rīgā notiks gadskārtējie PROZAS LASĪJUMI, kas šogad iepazīstinās ar jaunāko latviešu prozu un virkni spožu ārvalstu autoru.

Prozas lasījumu idejas autors ir neatkarīga latviešu prozas aktivistu grupa: rakstnieki Nora Ikstena, Pauls Bankovskis un tulkotāja Maima Grinberga-Preisa, kas šo tradīciju iedibināja pirms astoņiem gadiem. Prozas lasījumus jau otro gadu organizē Latvijas Literatūras centrs - jauna sabiedriskā organizācija, kuras mērķis ir latviešu literatūras iekļaušana pasaules literārajā kontekstā, kā arī laikmetīga pasaules literatūras procesa atspoguļošana Latvijā.

PROGRAMMA

5. decembrī plkst. 19:00

(Jaunā Rīgas teātra Mazajā zālē, Lāčplēša ielā 25)

Vēla pēcpusdienu teātri. Lasījumu atklāšana.

Pedalās: Inga Abele, Pēteris Cedriņš, Ilze Gaudiņa, Dainis Grīnvalds, Jānis Kalve, Marts Pujāts, Gundega Repše, Dace Rukšāne, Daina T, Sūzana Ajuba (Austrija/ Irāka, tulkojāja Jana Vērdiņa).

6. decembrī plkst. 12:00 (J. Akuratera muzejā, O. Vācieša ielā 6a) **Poētiskās pusdienas "Debesu Manna". Stāsti, nostāsti, skices un ...** Lasa autori.

6. decembrī plkst. 20:00 (krodziņā "A-Suns", Elizabetes ielā 83/85) **Vakars kafējnīcā** Pedalās: Pauls Bankovskis, Roalds Dobrovskis, Andra Manfelde, Ieva Melgalve, Andra Neiburga, Imants Vitols, Juris Zvirgzdiņš, Meh-

med Uzun (Sweden/Kurdistan, translated by Juris Kronbergs).

7. decembrī plkst. 12:00 (restorānā "Fellini", Marijas ielā 13/3, Berga bazārā) **Brokastis ar NN.**

Pedalās: Anna Akmentiņa, Edmunds Fridvalds, Kristaps G, Evita Sniedze, Laura Tabūna, Irbe Treile, Mehiss Heinsārs (Igaunija, tulkojāja Maima Grinberga-Preisa).

7. decembrī plkst. 19:00 (Sapņu fabrikā, Lāčplēša ielā 101) **Nakts Sapņu fabrikā.** Pedalās: *Iļja Stogoff* (Krievija, tulkojājis Jānis Kalve), Sigīts Paruļskis (Lietuva, tulkojāja Dace Meiere), Laima Muktupāvela, Nora Ikstena, Andris Zeibots, Valda Melgalve.

Ieeja prozas lasījumos bez maksas.

"98% FUNK". Spēcīga mūzika

Radio "NABA" interneta mājas lapā (www.radiounaba.lv) par raidījumu "98% Funk": "Raidījuma primārais mērķis ir Latvijā popularizēt funk un party kultūru, kas, pirmkārt, ietver sevī mūziku, bet jēdziena plašākajā nozīmē - arī mākslu, attieksmi, uzveri un dzīves veidu kopumā, tādējādi paplašinot klausītāju redzesloku un kompetenci vienā no 60. gadu beigu un 70. gadu sākuma populārākajiem mūzikas stilēm un tajā pašā laikā arī *underground* kultūras un tā sauktās melnās kustības aktīvotājiem Amerikā - funk."

Raidījuma "98% Funk" vadītājs, arī apvienības "JaffaRiga" didžejs ARTURS MEDNIS "Universitātes Avīzei": "98% Funk" pašreiz vadu viens pats, jo mans kolēģis DJ *Heincha* dzīvo un strādā ārzemēs. Varbūt ap Ziemassvētkiem viņš būs atpakaļ un nākošgad atkal strādāsim divatā. Ja neatgrieziesies, man jau ir padomā kas interesants - nelielas izmaiņas raidījumā. "98%Funk" pastāv jau kopš radio "KNZ" laikiem. Diemžēl lielākā daļa manu kolēģu no "JaffaRiga Projects" šobrīd dzīvo un strādā ārzemēs. Savā starpā, protams, kontaktējamies, elektroniski apmaināmies idejām, dalāmies pieredzē. Tā kā visi ir kaut kur citur, kādam jābūt arī šeit - Latvijā. Es esmu šeit."

Cik svarīga ir didžeja pieredze ārzemēs?

"Uzstāšanās ārzemēs nozīmē pieredzes apmaiņu un kontaktus ar turienes grupām, didžejiem, izpildītājiem, pasākumu organizatoriem, klubu īpašniekiem u.c. Man spēlēšana ir vairāk *fun*. Kad pirms nedēļas spēlējām "Pulkveža" astoņu gadu jubilejā, man pienāca klāt kāds apmeklētājs un teica, ka tas esot bijis labākais vakars viņa mūžā. Tieši tas man ir lielākais gandarījums. Ja kaut ko līdzīgu pasaka ārzemnieki, kad spēļu tur, pie viņiem, kas citur dzimuši, klausījušies savādāku mūziku, ir vēl lielāks gandarījums.

Ārzemēs tu paplašini savu redzesloku, ir iespēja paraudzīties uz jau zināmām lietām no cita skatpunkta, uzklausīt citu viedokli. Tāpēc arī uz "JaffaRiga" (galvenokārt Rīgā bāzēta didžeju organizācija) organizētajiem pasākumiem esam aicinājuši didžejus no ārzemēm - Lietuvas, Igaunijas, Somijas, Zviedrijas, Anglijas."

Vēstījums jeb *message funk* mūzikā, tā saknes

"*Message* laika gaitā ir mainījusies.

Sākotnēji *funk* nāk no Amerikas, melnās kopienas, kur tiek runāts par cilvēktiesībām, rasu

nevienlīdzību, reliģiju... Principā sociālajām problēmām, kas Amerikā valdīja 60., 70. gados.

Funk, domājams, nāk no vecā 50. un 60. gadu džeza, kas apvienots ar afroamerikāņu spīričuļiem un spēcīgu *soul* vokālu, papildināts ar monotonu bungu un basa ritmu... 70. gadu beigās daži Bruklinas didžeji iedomājās, ka varētu paņemt divas vienādas *funk* plates un diskotēkā mikšēt vienu un to pašu dziesmu savā starpā, tādā veidā pagarinot kāda *funk* skaņdarba vienu konkrētu daļu tik ilgi, cik vien viņi vēlējas. Tā radās breiks. Tad daži izdomāja ātri runāt "pa virsu", un tā (80. gadu sākumā) radās *rap* (reps).

Agrāk *funk* mākslinieki mēģināja radīt labu mūziku, bet tagad *hip-hop* izpildītāji cenšas radīt precī, ko varētu labi pārdot. Līdz ar to mūsdienu *hip-hop* muzikālā un idejiskā saite ar sākotnējo *funk* ir ļoti mazinājusies atšķirībā no vecā, manuprāt, istā - *oldschool* - *hip-hop*. Pat daudzi reperi uzskata, ka istais *hip-hops* ir tas, kas radīts līdz 1995. gadam. Tomēr komercializācija arī nav viennozīmīgs process. Skaņdarbs var nebūt komerciāls pēc būtības, bet var būt komerciāli veiksmīgs. Vai arī otrādi, kas ir vēl slīktāk.

Tagad *funk* ir mazāk jūtamas sociālās problēmas, vairāk ir vienkārši laba mūzika, labs *groove* no dejošanas, laba *party* vienkārši. Šī mūzika uzlabo noskaņojumu. Citreiz liek par kaut ko aizdomāties. Viens no klasiskajiem "gabaliem" ir Gila Skota "The Revolution Will Not Be Televised" (revolūcija netiks translēta televīzijā), kas faktiski jau nosaukumā un visā tekstā ir dumpiniecisks un tā arī noskaņo, ka kaut kas nav kārtībā ar notiekošo un varbūt vajag kaut ko savādāku. Gils Skots, līdzīgi kā Džeimss Brauns, *Hornie Bo* un daudzi citi, ir viena no nozīmīgākajām *funk* mūzikas ikonām, no 70. gadiem ļoti daudz samplēts - vecie *hip-hop* mākslinieki bieži izmantojuši viņa skaņdarbu samplus savu skaņdarbu radīšanā. Arī mūsdienu *hip-hop* mākslinieki, tādi kā "Eminem", "Gang Starr", "Busta Rhymes", "DMX" un daudzi citi, izmanto veco *funkmasteru* samplus savos skaņdarbos. Paklausieties kaut vai "Jay-Z" oriģinālo skaņdarbu "Lucifer", no kura ņemts dziesmā izmantotais vokāla sampls, ko vairākkārt esam spēlējuši "98%Funk" raidījumos.

Funk mūziku ir grūti raksturot. To vajag vienkārši klausīties. Klasisks *funk* - tas ir Džeimss Brauns!"

Sākums interesei par funk. Nozīmīgākie pasākumi

"Par *funk* sāku interesēties 90. gadu vidū, toreiz vēl nezinot, ka tas ir *funk*.

Protams, visnozīmīgākie pasākumi ir tie, ko rīkojam mēs paši kopā ar kolēģiem. Varu minēt arī trīs svarīgākos ar *funk* saistītos pasākumus savā dzīvē. 1998. gadā, Eiropas tūres ietvaros, ar grupu "Sirke" kādu nedēļu biju Cīrihē, un tieši tad uzstājās *Macceo Parker* ar grupu. Viņš ir bijušais Džeimss Brauna saksofonists, kurš vairāk nekā pirms desmit gadiem pats izveidoja savu grupu un tagad ir ļoti slavens. Pirms gada bija doma viņu "dabūt" uz Latviju - viņa honorārs ir 100 000 dolāru!!

Nākamais nozīmīgais koncerts notika "JaffaRiga" pirmajā pastāvēšanas gadā - "Elephant Funk" pasākums 2000. gadā Somijā, kur mēs bijām uzaicināti kā viesi. Tas bija īsts divu dienu *funk* mūzikas festivāls ar daudzām "dzīvajām" grupām un didžejiem. Tur arī toreiz iepazīnāties ar *Keb Darge*, bija iespēja satīkt un iepazīt arī dau-

Vai latvietis var radīt istu funk? Stila vizuālās zīmes

"Uzskatu, ka *funk* Latvijā kaut kādā mērā pastāv. Funk sajūta nāk no "iekšienes". Kad mūziķiem ir noskaņa, viņi var vienkārši sanākt kopā un sākt spēlēt, improvizēt, "dzēmot". *Funk* raksturīga spēcīga ritmu un basa sekcija, kura spēj novest līdz hipnotiskai ekstāzei.

Agrāk (2000-2001) *funk* pasākumus Latvijā organizēja tikai "JaffaRiga". Vienu brīdi - 2001., 2002. gadā - *funk* Latvijā bija pat kā modes lieta, un pēkšņi dažādi pasākumu organizatori sāka izmantot šo vārdu, kuru lielākā daļa līdz tam nemaz nezināja.

Pēc tam uzsākām projektu "Jaffa Vairs Nav Modē*", kur spēlējām jau savādāku mūziku. Pašreiz šis projekts jau ir pārvērties pat pavisam materiālās izpausmēs - sešas CD kompilācijas (sestā CD prezentācija būs "Pulkvedī" 6. decembrī) jau aizceļojušas pie klausītājiem, bet tajos esošā mūzika daudzos Rīgas klubos jau kļuvusi par dominējošo.

Pirms raidījuma "98% Funk" parādīšanās *funk* kā tāds radio ētera viņos vispār nebija dzirdams. Arī tagad situācija nav ne par mata tiešu mainījies - vienīgā iespēja vienkopus dzirdēt veco *funk* un *oldschool rap* ir tikai radio "NABA" frekvencē.

Ja latvietis vēlas radīt *funk*, viņam jābūt ne tam tipiskajam, parastajam latvietim, bet gan savādākam. Šai sajūtai jānāk no "iekšienes". Latvietis *funk* gan var saprast, ko pierāda arī šis mūzikas lielais klausītāju skaits Latvijā (aptuveni 27 000), bet 99,9% nevar to paši radīt. Protams, pastāv vēl 0,1%, un tas jau ir daudz.

Funk ir ne tikai mūzika, bet arī kultūra, tai skaitā ģērbšanās stils - *funky* "kļošenes", koši krekli utt. Bieži *funk* izmantotais vizuālais stils parklājas ar disko ēru (spoguļbumba, saulesbrilles u.c.), un arī tas nav bez pamata - pirmie disko izpildītāji 70. gadu vidū nāca tieši no *funk* mākslinieku vidus. Kad pirms trim gadiem organizējām "98% Funk" pasākumu "Trigger-Fish" restorānā, no kurienes arī vēlāk tika paņemts "98%Funk" raidījuma nosaukums, bija *dresscode*, proti, norādījums, kā ģērbtām uz šiem pasākumiem vajadzētu nākt. Tā bija vispārpieņemta prakse līdzīgos sariņojumos ārzemēs - ja tu nāc, ģērbies atbilstoši pasākuma tematikai, tādējādi vēl labāk radot vajadzīgo atmosfēru arī vizuāli, tev tiek piešķirtas ievērojamas atlaides ieejas maksai. Zēl, ka tagad tā vairs nav. Cilvēki arī uz "98%Funk" nāca, saģērbusies

koši, 70. gadu *funk* un *disco* stilā. No tā varam secināt, ka *funk* mūzikai ir arī modes jeb ģērbšanās stils, bet tas nav reglamentējošs kā citos mūzikas stilos."

Profesionālisms, nākotne un "radio pa istam"

"Es nodarbojos tikai ar mūzikas spēlēšanu un par to saņemu naudu. No tā dzīvoju, turklāt ne tikai filozofiskā, bet arī pavisam tiešā izpratnē - mans vienīgais iztikas avots ir mans hobijs. Tā ir "didžejošana". Ja pieņem, ka profesionālis ir tas, kurš pārtiek no tā, ko dara, piemēram, profesionālie sportisti, laikam var uzskatīt, ka es arī esmu profesionālis.

Klubā skaņdarba izvēle balstos uz to, lai tas būtu foršs, "dejojams", nevis komerciāli veiksmīgs, jo primārais tomēr ir mūzika, nevis radio un mūzikas industrijas radītie topi. Mana mūzikas izvēle radio ēterā vienmēr būs precīza, jo, ja jau cilvēks ieslēdz konkrēto radiostaciju vai iet uz pasākumu, viņš jau zina, ko sagaidīs, vai arī viņam ir interesanti, ka pats didžejs iepriekš ne vienmēr var prognozēt, kā izvērties vakars un kāda mūzika tajā skanēs.

Skaidri nevaru pateikt, kāda būs raidījuma nākotne, taču, kā jau minēju pašā sarunas sākumā, ar jauno gadu, iespējams, būs arī nedaudz savādāks raidījuma pasniegšanas princips - tas netiks atskanots "dzīvajā" ēterā no radiostudijas, bet gan ierakstīts mājas ballītē, istā "tusiņā" - sākumā pie manis dzīvoklī, vēlāk varbūt arī kur citur. Doma ir radīt ēterā tādu atmosfēru, it kā klausītājs arī pats būtu šajā mājas pasākumā.

Tomēr atbalstu dabīgas lietas, līdz ar to, ja kādu dienu pieņemšu lēmumu, ka raidījums vairs nav vajadzīgs, to arī slēgsim, un tā vairs nebūs. Pagaidām tāda doma vēl nav bijusi, un domāju, ka tuvākā gada laikā arī neradīsies. Pēc gada? Nezinu, tad jau redzēs...

Tāpēc man patīk radio "NABA" - tur viss notiek dabīgi. Man liekas, ka tas ir viens no dabīgākajiem radio Latvijā. Tas ir "dzīvs" radio - tu vari dzirdēt, kā atveras disku vāciņi, kā veras durvis, kāds ienāk apsveicināties, nošķaudās studijas viesis utt.

Mans darba stils, ar ko varbūt atšķiros no citiem radio "NABA" didžejiem, ir tāds, ka raidījuma laikā atstāju ieslēgtus visus studijas mikrofonus, līdz ar to viss, kas notiek studijā, ir dzirdams ēterā. Šajā radio var notikt visādas lietas, jo tas ir pavisam dabīgi. Radio "NABA" - tas ir pa istam!"

ANDA LASE

dzūš citus didžejus.

Sovasar biju Somijā uz Pori džeza festivālu. Tas ir kolosāls ar savām vecajām tradīcijām, ar to, ka notiek veselu nedēļu no vietas, pie kam visos Pori pilsētiņas bāros, kafejnīcās, klubos un atklātajos laukumos. Pirmo reizi šajā festivālā biju pirms apmēram pieciem gadiem, bet šogad turp devos tikai viena iemesla dēļ - tur uzstājās arī Džeimss Brauns, lielākā dzīvā leģenda *funkmasteru* vidū. Protams, bija arī *Jamiroquay*, "The Roots" un citi. Taču Džeimss Brauns un tik tuvu Latvijai! Šī iespēja bija jāizmanto.

Es esmu laimīgs, ka apmeklēju šos trīs pasākumus. *Funk* dēļ man nav jābrauc uz Ameriku, šo mūziku klausīties varu arī tepat. Zinu, ka tie, kas klausās blūzu, sapņo nokļūt Amerikā, kādā konkrētā štatā. Agrāk tie, kas klausījās "Nirvana" un *grunge*, vēlējas nokļūt Sietlā, no kurienes nāk šis mūzikas stils. Es *funk* klausos savās mājās, tepat Latvijā, vai arī 96,2 fm."

Arī students var palīdzēt

Labdarības akcija Filoloģijas un Moderno valodu fakultātē.

Vai esi kādreiz saņēmis palīdzību? Noteikti jā, tāpēc zini, cik tas ir patīkami. Taču vai esi kādreiz arī pats palīdzējis citiem? Grūti pateikt? Tad noteikti paspēsi to izdarīt, jo, turpinot 2002. gadā aizsāktu tradīciju, kad Latvijas Universitātes Filoloģijas un Moderno valodu fakultātes studenti palīdzēja Rīgas bērnu namam "Pļavnīki", arī šogad abu fakultāšu Studentu pašpārvaldes ir iecerējušas sniegt palīdzību - šoreiz Jēkabpils domes bērnu namam "Sauls bērns".

Ja 2002. gadā labdarības pasākums aprobežojās tikai ar dažādu mantu pieņemšanu no studentiem, šogad tas iecerēts krietni plašāks.

Mēs aicinām gan studentus, gan visus labas gribas cilvēkus pārskatīt savu mantu klāstu, varbūt atrodot kādu puzzle, rotaļlietu, mantiņu, grāmatiņu, kuru labprāt gribētu nodot bērniem. Jau pirms labdarības akcijas dienām iecerētās dāvanas iespējams nogādāt **Studentu pašpārvaldē 501. kabinetā (5. stāvā) Visvalža ielā 4.** Jau no 1. decembra Visvalža ielas 4 foajē būs novietota ziedojumu kaste tiem labdarības atbalstītājiem, kuriem ir iespēja ziedot arī finanšu līdzekļus.

Laikā arī studentiem būtu kāds gandarījums par piedalīšanos akcijā, katrai dienai ir iecerēts kāds īpašs pasākums:

♦ **15. decembrī plkst. 12.00** notiks jauno talantu darbu (gan dzejas, gan isprozas) un tulkošanas konkursu

atklāšana. Visu nedēļu ar šiem darbiem varēs iepazīties un balsot par sev tikamāko. Jauno talantu darbus pēc konkursa iesies un pēcāk kā dāvinājumu pasniegs Jēkabpils domes bērnu namam "Sauls bērns" kā sveicenu no studentiem;

♦ **16. decembrī plkst. 12.00** - miklu minēšana. Šajā pašā dienā **plkst. 16.15** sadarbībā ar Latvijas Studentu vortālu www.studentnet.lv un filmu studiju "Deviņi" studentiem tiks piedāvāta vienreizēja iespēja redzēt filmu apkopojumu no cikla "Rakstnieks tuvpļānā", kā arī tikties ar jaunaļiem talantiem, piedalīties īpašā pirmssvētku loterijā un vēl, un vēl...;

♦ **17. decembrī plkst. 12.00** - erudīcijas spēle. Arī šeit, tāpat kā miklu minēšanā, jauno talantu un tulkošanas

konkursā vai krustvārdu miklas risināšanā, ikvienam tiek dota izdevība piedalīties un parādīt savas spējas. Vakarā, ja finanšu eņģeļi būs labvēlīgi, iecerēts pirmssvētku pasākums.

Krustvārdu miklu minēšanas konkurss risināsies līdz labdarības nedēļai, kad tiks paziņoti uzvarētāji. Divas nedēļas pirms šīs nedēļas (tātad jau no 1. decembra) Filoloģijas un Moderno valodu fakultātes ēkā Visvalža ielā 4 tiks izlikta krustvārdu mikla, un ikviens interesents Studentu pašpārvaldē varēs saņemt tās kopiju, mājās pārdomāt, aizpildīt un līdz 12. decembrim (ieskaitot) iesniegt Studentu pašpārvaldē. Tas, protams, nav viss, bet galvenais - izkrāsosim bērnu sapņus kopā!

Papildinformācija, sadarbī-

ba un idejas: Līga Zaiceva (pasākums kopumā) - mob. tel.: 9894442, e-pasts: ligums@one.lv vai Tālvāldis Kronbergs (16. decembra pasākums plkst. 16.15) - mob. tel.: 6 431 251, e-pasts: talivaldis.kronbergs@studentnet.lv.

**LĪGA ZAICEVA,
TĀLVALDIS KRONBERGS**

Rīgas Krievu drāmas teātris Īpašais piedāvājums

2003. gada decembrī uz visām izrādēm (izņemot pirmizrādes vai viesizrādes), uzrādot Latvijas Universitātes studenta aplieciņu, atlaide - 30%!

Apmeklējot Krievu drāmas teātra izrādes, ir iespēja ne vien baudīt augstvērtīgu mākslu.

Rīgas Krievu drāmas teātra dāvana Latvijas Universitātes laikraksta "Universitātes Avīzē" lasītājiem! Uzrādot **ŠO kuponu**, jūs varat iegādāties divas biļetes par vienu cēnu uz visām teātra izrādēm.

Izrāžu sākums - plkst. 19.00.
Repertuārs - www.trd.lv.

sliniecisko sniegumu, bet arī izkopt savas krievu valodas zināšanas. Svarīgi, ka, pateicoties Krievu drāmas teātrim, varam skatīties izcilu krievu autoru darbu uzvedumus oriģinālvalodā.

Teātra vēsture un būtiskākā informācija mājās lapā internetā www.trd.lv, kur arī teātra repertuārs un izrāžu informācija.

Apmeklēt izrādes tiek aicināti, pateicoties "Universitātes Avīzes" sadarbībai ar Latvijas Studentu vortālu www.studentnet.lv un, protams, Rīgas Krievu drāmas teātri.

Zīmes galerijā "Bastejs"

A. Lase "Mēness veda Saules meitu"

24. novembrī galerijā "Bastejs" tika atklāta kārtējā LU tautas lietīšķās mākslas studijas "Vāpe" izstāde "Zīmes", kas apskatāma vēl līdz 5. decembrim.

Par ko stāsta izstāde? Ieskatīties seno rakstu zīmēs! Vai protat tās tulkot? Tās nepieder tikai arheoloģijai! Zīmes ir pārļācīgas, jo, nākot no aizsaules, ir kopā ar mums šaisaulē un nāks līdzī viņsaulē.

Apļis ar punktu centrā. Nē, nē! Tā nav "Origo" zīme. Tirdzniecības centrs to ir aizguvis no pašas senākās zīmes, kas apliecina sauli. Saule, saulīte, krustiņš, zvaigzīte - tās visas ir saules cilmes zīmes. Arī apaļā, ziedainā, stūrainā.

Vai tikai cimdu un villaiņu rakstos? Vai kokā grieztās krēslu atzveltnēs Lido "Vēr-manīti" vai "Baltu rotās"? Senā rakstu zīme var ienākt mūsdienīgā interjerā kā apjomīgs, savdabīgs dekoratīvās keramikas objekts. Nu LU "Vāpe" kārtējā rudens izstādē galerijā "Bastejs" rāda savu jauno kolekciju "Zīmes". Tā veidota šamotā, un katrs no autoriem meklējis oriģinālu pieeju saules un mēness zīmes telpiskajam atveidam.

Turpinot 2001. gadā aizsāktu tradīciju "Meklējam talantus starp "Vāpes" talantiem", šoruden dekoratīvās keramikas izstādi papildina vāpietes Unas Dževečkas

L. Biele "Saulesraksti"

gobelēni. Una ne tikai veiksmīgi darbojas "Vāpe" - 2003. gada pavasarī viņa absolvēja Latvijas Mākslas akadēmijas Tekstilmākslas nodaļu, un viens no izstādē redzamiem gobelēniem "Udens vārdi" ir Unas diplomdarbs.

TLMS "Vāpe" vadītāja docente
HELGA INGEBORGA MELNBĀRDE

Aicinām Jūs noskatīties jaunu filmu un piedalīties disku-sijā par mūsdienu latviešu valodu "Latvietis runā"!

3. decembrī plkst. 15.00 radošās apvienības "Mistrus Media" televīzijas **videofilmas "Latvietis runā" pirmizrāde plkst. 15.45 - 17.45 diskusija** viesnīcas "Bergs" Stikla zālē, Elizabetes ielā 83/85, 5. stāvā.

M. Lūsis "Saules pinums"

"Universitātes Avīzē"

(Iznāk katru otro otrdienu)

Redaktore **ILZE BRINKMANE**
Tekstus rediģē **IEVA ZIEMELE**
Fotogrāfs **TOMS GRĪNBERGS**
Tekstus ievada **BRIGITA KERSTENA**
Datorsalikumu veido **GUNTARS STEPĀNS**

Adrese: Raiņa bulv. 19, 136. telpa, Rīga, LV-1586 (pastkastīte atrodas LU kancelejā)
Tālruni: 7034328; Fakss: 7034438
E-pasts: hua@lu.lv; Internetā: <http://www.lu.lv/ua>
Reģistrācijas apliecība Nr. 535.
Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā atsauce uz "UA" obligāta. Redakcijas viedoklis ne vienmēr sakrīt ar rakstu autoru viedokli.

LATVIJAS OLIMPIEŠU KLUBS, LATVIJAS AUGSTSKOLAS, SKOLAS, RĪGAS DOME

PROJEKTS PĒDAS

Skonto Halle
5. decembris

KONKURSS NOSLĒGUMS BALLE

Pedalās grupa **AUTOBUSS DEBESĪS**

Jauno grupu konkurss
Konkursa I tūre 12.00
Noslēgums 20.00
Konkursa fināls 21.30
Studentu balle 24.00

DJ: Montuss
Karaoke - vada **Alvars Freimanis**

Biļete 2 Ls.-
Biļetes varēs iegādāties Skonto halles kasēs, E. Meļņgāja 1a
Telefons informācijai: 7240179

Patlaban izstrādājam atbalstītājus:

OLIMPIEŠU SKONTO HALLĒ
KALNIZOLE
DICTA